

RAPORT SAMOOCENY¹

OCENA PROGRAMOWA (PROFIL OGÓLNOAKADEMICKI)

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; ul. Gagarina 11, 87–100 Toruń,

Nazwa ocenianego kierunku studiów: archeologia

Poziom/y studiów: studia pierwszego i drugiego stopnia

Forma/y studiów: stacjonarne

Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{2,3}:

archeologia (nauki humanistyczne)

¹ Wykaz dokumentów, które należy dołączyć do raportu samooceny oraz tych, które należy przygotować do wglądu w czasie wizytacji zawiera Załącznik nr 2.

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

³ W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Obowiązujące od roku akademickich 2017/2018 (Uchwała Nr 78 Senatu UMK z dnia 30 maja 2017 roku, załącznik Nr 11)

Efekty kształcenia

Efekty kształcenia mają zastosowanie do programów kształcenia dla studiów rozpoczynających się od roku akademickiego 2017/2018; poprzedzone były efektami kształcenia określonymi w załączniku nr 9.1. do Uchwały Nr 32 Senatu UMK z dnia 24 kwietnia 2012 r.

Wydział prowadzący kierunek studiów:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów:	archeologia
Poziom kształcenia:	studia pierwszego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:	poziom 6
Profil kształcenia:	ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	licencjat
Przyporządkowanie kierunku w obszarze (obszarów) kształcenia (wraz z uzasadnieniem):	Obszar nauk humanistycznych Archeologia zajmująca się dziejami człowieka i jego kulturą od czasów najdawniejszych, należy do obszaru nauk humanistycznych. W związku z tym, że człowiek tworzył i rozwijał swoją kulturę w środowisku przyrodniczym w programie studiów znajdują się również elementy wiedzy niezbędne do interpretacji ekofaktów.
Dziedzina nauki i dyscypliny naukowe lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla kierunku studiów:	Obszar: nauki humanistyczne (H) Dziedzina: nauki humanistyczne Dyscyplina: archeologia
Symbol*	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty kształcenia:
WIEDZA: absolwent zna i rozumie	
K_W01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej
K_W02	zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej
K_W03	ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych
K_W04	ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej
K_W05	ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi
K_W06	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_W07	zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii
K_W08	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego
K_W09	ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

K_W10	ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej
K_W11	zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa
K_W12	posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości
K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych
K_W14	ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych
K_W15	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych
K_W16	ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii
K_W17	zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi	
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych
K_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
K_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii
K_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków
K_U07	potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii
K_U08	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych
K_U09	potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U10	ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U11	potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych
K_U12	umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U13	stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych
K_U14	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U15	umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów	
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie

K_K02	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe
K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa
K_K05	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego
K_K06	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych
K_K07	wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego
K_K08	rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K09	wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K10	potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze

**Objaśnienia oznaczeń:*

K (przed podkreślnikiem) - kierunkowe efekty kształcenia

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych

Wydział prowadzący kierunek studiów:		Wydział Nauk Historycznych
Kierunek studiów:		archeologia
Poziom kształcenia:		studia drugiego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		poziom 7
Profil kształcenia:		ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:		magister
Przyporządkowanie kierunku w obszarze (obszarów) kształcenia (wraz z uzasadnieniem):		Obszar nauk humanistycznych Archeologia zajmująca się dziejami człowieka i jego kulturą od czasów najdawniejszych, należy do obszaru nauk humanistycznych. W związku z tym, że człowiek tworzył i rozwijał swoją kulturę w środowisku przyrodniczym w programie studiów znajdują się również elementy wiedzy niezbędne do interpretacji ekofaktów.
Dziedzina nauki i dyscypliny naukowej lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystycznej, do których odnoszą się efekty kształcenia dla kierunku studiów:		Obszar: nauki humanistyczne (H) Dziedzina: nauki humanistyczne Dyscyplina: archeologia
Symbol*	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty kształcenia:	
WIEDZA: absolwent zna i rozumie		
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	
K_W02	zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej	
K_W03	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii	
K_W04	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej, archeologii architektury, archeologii podwodnej, archeologii środowiskowej (bioarcheologii)	
K_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury	
K_W06	ma szczegółową wiedzę o ośrodkach i szkołach badawczych obejmujących wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych stosowanych na gruncie archeologii, a także ma wiedzę o ich dokonaniach	
K_W07	posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku	
K_W08	zna szczegółowo i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego	
K_W09	ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	
K_W10	ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej	
K_W11	zna metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz metody upowszechniania wiedzy archeologicznej	
K_W12	posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości	

K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego w tworzeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych
K_W14	ma wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych
K_W15	ma szczegółową wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik komputerowych i multimedialnych
K_W16	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych
K_W17	ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii
K_W18	zna kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych
UMIEJĘTNOŚCI: absolwent potrafi	
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy
K_U02	posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
K_U04	posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują
K_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach
K_U08	potrafi porozumiewać się, w języku polskim i języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi
K_U09	posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia.
K_U10	posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U11	ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U12	posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych
K_U13	umie korzystać z technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane i zasoby wiedzy archeologicznej poprzez wykorzystanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U14	pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury
K_U15	stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych

K_U16	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U17	umie przetwarzać dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
KOMPETENCJE SPOŁECZNE: absolwent jest gotów	
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób
K_K02	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe, gabinetowe i laboratoryjne
K_K03	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K04	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu i prowadzeniem badań naukowych
K_K05	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie
K_K06	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich
K_K07	wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech
K_K08	docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K09	wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K10	potrafi kierować, współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze

**Objaśnienia oznaczeń:*

K (przed podkreślnikiem) - kierunkowe efekty kształcenia

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) – kategoria kompetencji społecznych

Obowiązujące od roku akademickich 2019/2020 (Uchwała Nr 121 Senatu UMK z dnia 24 września 2019 roku, załączniki Nr 94 i 95)

Program studiów

Część A) programu studiów

Efekty uczenia się

Wydział realizujący kształcenie:	Wydział Nauk Historycznych
Kierunek na którym są prowadzone studia:	archeologia
Poziom studiów:	studia pierwszego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:	poziom 6
Profil studiów:	ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:	licencjat
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:	Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia
Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
WIEDZA	
K_W01	ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej
K_W02	zna podstawowe pojęcia i terminologię stosowane w archeologii oraz innych naukach humanistycznych, w tym szczególnie historii i antropologii kulturowej
K_W03	ma uporządkowaną wiedzę metodologiczną oraz z zakresu teorii stosowanych w archeologii i w różnych kierunkach badań archeologicznych
K_W04	ma podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej
K_W05	ma podstawową wiedzę o powiązaniach archeologii z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi
K_W06	ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_W07	zna i rozumie podstawowe metody analizy różnych wytworów kultury i ich interpretacji prowadzonych na gruncie wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych rozwijanych w archeologii
K_W08	zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego
K_W09	ma podstawową wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego
K_W10	ma podstawową wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej
K_W11	zna podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa
K_W12	posiada podstawową wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów cywilizacji, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości
K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworzeniu prostych tekstów naukowych i popularno-naukowych
K_W14	ma elementarną wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych
K_W15	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych, w tym z zakresu konserwacji zabytków archeologicznych

K_W16	ma podstawową wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii
K_W17	zna podstawowe kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych
UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod archeologicznych
K_U02	posiada podstawowe umiejętności badawcze, obejmujące formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze, kierując się wskazówkami opiekuna naukowego
K_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami właściwymi dla archeologii
K_U05	potrafi rozpoznać różne rodzaje wytworów kultury właściwych dla studiowanej dyscypliny oraz przeprowadzić ich krytyczną analizę i interpretację z zastosowaniem typowych metod, w celu określenia ich treści i znaczeń, w tym przynależności chronologiczno-kulturowej oraz funkcji
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem poglądów innych autorów oraz formułowania wniosków
K_U07	potrafi porozumiewać się w zakresie podstawowym, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami z dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla archeologii
K_U08	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowywane teksty, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk humanistycznych
K_U09	potrafi przygotować wystąpienie ustne w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U10	ma umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U11	potrafi prowadzić prace techniczne w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych, w tym z zakresu podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych
K_U12	umie korzystać z podstawowych technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane archeologiczne poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U13	stosuje podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych
K_U14	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować podstawowe informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U15	umie przetwarzać podstawowe dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U16	potrafi uczyć się przez całe życie
K_U17	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu archeologa
K_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego
K_K04	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych
K_K05	wykazuje niezależność i samodzielność w myśleniu, rozumiejąc i szanując jednocześnie prawo innych osób do tego samego
K_K06	rozumie rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących w kształtowaniu więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym

K_K07	wykazuje podstawową odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K08	potrafi współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze

Program studiów

Część A) programu studiów

Efekty uczenia się

Wydział realizujący kształcenie		Wydział Nauk Historycznych
Kierunek na którym są prowadzone studia:		archeologia
Poziom studiów:		studia drugiego stopnia
Poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji:		poziom 7
Profil studiów:		ogólnoakademicki
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta:		magister
Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej lub artystycznej (dyscyplin), do których odnoszą się efekty uczenia się:		Dyscyplina: archeologia (100%) Dyscyplina wiodąca: archeologia
Symbol	Po ukończeniu studiów absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:	
WIEDZA		
K_W01	ma pogłębioną wiedzę o miejscu i znaczeniu archeologii w systemie nauk oraz o jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej	
K_W02	zna terminologię stosowaną na gruncie archeologii, w tym zwłaszcza nauk pokrewnych – historycznych i antropologii kulturowej	
K_W03	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę obejmującą terminologię, teorię i metodologię z zakresu dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla archeologii	
K_W04	ma uporządkowaną, pogłębioną wiedzę prowadzącą do specjalizacji, a także szczegółową wiedzę z zakresu archeologii prehistorycznej, archeologii historycznej, archeologii antycznej, archeologii architektury, archeologii podwodnej, archeologii środowiskowej (bioarcheologii)	
K_W05	ma pogłębioną wiedzę o powiązaniach dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku z innymi dziedzinami obszaru albo obszarów, które składają się na studiowany kierunek, takich jak: archeologia środowiskowa (bioarcheologia), archeologia podwodna, archeologia architektury	
K_W06	ma szczegółową wiedzę o ośrodkach i szkołach badawczych obejmujących wybrane obszary dziedzin nauki i dyscyplin naukowych stosowanych na gruncie archeologii, a także ma wiedzę o ich dokonaniach	
K_W07	posiada wiedzę na temat metod analizy i interpretacji różnych wytworów kultury właściwych dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz odpowiednich dla studiowanego kierunku	
K_W08	zna szczegółowo i rozumie pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego	
K_W09	ma ugruntowaną wiedzę z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego	
K_W10	ma wiedzę o instytucjach nauki i kultury oraz orientuje się we współczesnym życiu środowisk naukowych i ich działalności popularyzatorskiej	
K_W11	zna metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologa oraz metody upowszechniania wiedzy archeologicznej	
K_W12	posiada wiedzę pozwalającą na analizę i interpretację źródeł archeologicznych oraz innych wytworów kulturowych człowieka, przydatnych dla poznania danej epoki w dziejach ludzkości	

K_W13	ma wiedzę dotyczącą zastosowania języka ojczystego i nowożytnego języka obcego w tworeniu dojrzałych tekstów naukowych i popularno-naukowych
K_W14	ma wiedzę dotyczącą form dyskursu naukowego z zachowaniem norm etycznych
K_W15	ma szczegółową wiedzę o gromadzeniu archeologicznych zasobów źródłowych, zarządzaniu nimi i ich przetwarzaniu oraz wykorzystywaniu do tych celów technik komputerowych i multimedialnych
K_W16	ma podstawową wiedzę dotyczącą prac technicznych w trakcie badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych
K_W17	ma wiedzę w zakresie najważniejszych problemów dyscyplin przyrodniczych właściwych dla archeologii
K_W18	zna kategorie pojęciowe i terminologię stosowane w wybranych dyscyplinach obszaru nauk przyrodniczych
UMIEJĘTNOŚCI	
K_U01	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i metod oraz formułować na tej podstawie krytyczne sądy
K_U02	posiada umiejętności badawcze obejmujące krytyczną analizę prac innych autorów, syntezę różnych idei i poglądów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na rozwiązywanie złożonych problemów w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku
K_U03	umie samodzielnie zdobywać wiedzę i poszerzać umiejętności badawcze oraz podejmować samodzielnie działania zmierzające do rozwijania zdolności i kierowania własną karierą zawodową
K_U04	posiada umiejętności integrowania wiedzy z różnych dyscyplin w zakresie nauk humanistycznych oraz innych (w szczególności przyrodniczych), z których dyscypliny są integralną częścią archeologii bądź z nią współpracują
K_U05	potrafi przeprowadzić krytyczną analizę różnych rodzajów wytworów kultury, określać ich treść i znaczenie, w tym przynależność chronologiczno-kulturową oraz funkcję, wskazać możliwości odmiennych interpretacji właściwych dla studiowanej dyscypliny, stosując oryginalne podejścia uwzględniające nowe osiągnięcia archeologii wraz z zastosowaniem złożonych metod
K_U06	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania z wykorzystaniem własnych poglądów oraz poglądów innych autorów, formułowania wniosków oraz tworzenia syntetycznych podsumowań
K_U07	posiada umiejętność formułowania opinii krytycznych o wytworach kultury na podstawie wiedzy naukowej i doświadczenia oraz umiejętność prezentacji opracowań syntetycznych w różnych formach i w różnych mediach
K_U08	potrafi porozumiewać się, w języku polskim i nowożytnym języku obcym, ze specjalistami w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów oraz dziedzin nauki i dyscyplin naukowych pokrewnych oraz niespecjalistami, z wykorzystaniem różnych narzędzi i technik komunikacyjnych, a także popularyzować wiedzę o wytworach kultury, archeologii i instytucjach zajmujących się nimi
K_U09	posiada pogłębione umiejętności poprawnego redagowania, komentowania i opatrywania przypisami konstruowanych tekstów, zgodnie z kanonami przyjętymi w różnych dziedzinach nauk historycznych i obszarów, z których czerpie archeologia
K_U10	posiada pogłębione umiejętności przygotowania wystąpień ustnych w języku polskim, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych, a także różnych kategorii źródeł
K_U11	ma pogłębione umiejętności językowe w zakresie nowożytnego języka obcego, zgodne z wymogami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K_U12	posiada pogłębione umiejętności prowadzenia prac technicznych w trakcie terenowych i gabinetowych badań archeologicznych i prac inwentaryzacyjno-laboratoryjnych

K_U13	umie korzystać z technologii informacyjnych, multimediiów i zasobów Internetu oraz przetwarzać dane i zasoby wiedzy archeologicznej poprzez wykorzystanie programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U14	pracuje w zespole, rozwiązując złożone problemy z zakresu badań archeologicznych, prezentuje ich wyniki i formułuje konkluzje stosując opracowane dla zespołu instrukcje i procedury
K_U15	stosuje złożone techniki i narzędzia badawcze w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla dyscyplin przyrodniczych
K_U16	potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje z wykorzystaniem różnych metod przyrodniczych
K_U17	umie przetwarzać dane przyrodnicze poprzez zastosowanie podstawowych programów komputerowych oraz urządzeń i technik multimedialnych
K_U19	potrafi uczyć się przez całe życie, inspirować i organizować proces nauczania i uczenia innych osób
K_U19	potrafi współdziałać i pracować w zespole badawczym, między innymi prowadząc badania wykopaliskowe, gabinetowe i laboratoryjne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE	
K_K01	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania
K_K02	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wykonywaniem zawodu i prowadzeniem badań naukowych
K_K03	ma świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i propaguje ją w społeczeństwie
K_K04	bierze udział w życiu naukowym i kulturalnym, uczestnicząc w konferencjach i spotkaniach środowiskowych oraz popularyzatorskich
K_K05	wykazuje niezależność i samodzielność w formułowaniu poglądów, szanując jednocześnie prawo innych osób do wykazywania tych samych cech
K_K06	docenia rolę nauk humanistycznych, pokrewnych i współpracujących dla kształtowania więzi społecznych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym
K_K07	wykazuje kompetentną odpowiedzialność i odwagę cywilną w przedstawianiu obrazu dziejów, zgodnego z aktualnym stanem wiedzy archeologicznej
K_K08	potrafi kierować, współdziałać i pracować w interdyscyplinarnym zespole badawczym, między innymi prowadząc badania przyrodnicze

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Wojciech Chudziak	Prof. dr hab.; Dyrektor Instytutu Archeologii UMK
Daniel Makowiecki	Prof. dr hab.; Zastępca Dyrektora Instytutu Archeologii UMK
Marlena Jabłońska	Dr hab., prof. UMK; Prodziekan ds. Studenckich Wydziału Nauk Historycznych
Jacek Rakoczy	Dr; Prodziekan ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym Wydziału Nauk Historycznych
Marcin Wiewióra	Dr hab., prof. UMK; Przewodniczący Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Archeologii
Alina Sosnowska	Mgr; Sekretarz Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Archeologii

Prezentacja uczelni i jednostki

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, bezpośredni spadkobierca dziedzictwa Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie, jest uczelnią publiczną; tworzy ją 16 wydziałów (13 w Toruniu i 3 w Bydgoszczy) oraz Interdyscyplinarne Centrum Nowoczesnych Technologii. Oferta dydaktyczna jest bogata i różnorodna, obejmująca szerokie spektrum tematyczne od kierunków medycznych, prowadzonych przez Collegium Medicum im. L. Rydygiera w Bydgoszczy, poprzez studia techniczne, ścisłe, przyrodnicze, prawne, ekonomiczne, filologiczne, historyczne, społeczne, aż po filozofię, teologię i kierunki artystyczne.

W ofercie UMK znajduje się: 112 kierunków studiów (85 kierunków studiów pierwszego stopnia, 66 kierunków studiów drugiego stopnia, 16 kierunków studiów jednolitych magisterskich, 12 kierunków prowadzonych w języku angielskim oprócz filologii obcych); 55 studiów podyplomowych; 27 kursów dokształcających; 25 rodzajów studiów doktoranckich oraz Interdyscyplinarne Anglojęzyczne Studia Doktoranckie o Zasięgu Międzynarodowym (na Wydziale Lekarskim); działa również 5 nowych dziedzinowych szkół doktorskich (Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych, Szkoła Doktorska Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu, Interdyscyplinarna Szkoła Doktorska Nauk Społecznych, Szkoła Doktorska Nauk Ścisłych i Przyrodniczych, Interdyscyplinarna Szkoła Doktorska „Academia Copernicana”).

Instytut Archeologii UMK, wchodzący obecnie w skład Wydziału Nauk Historycznych, ma długą tradycję funkcjonowania, a jego początek w sensie instytucjonalnym, wiązać należy z powstaniem w 1946 roku Uczelni i powołaniem Zakładu Prehistorii z osobą profesora Romana Jakimowicza na czele – uznawanego za założyciela toruńskiej archeologii akademickiej. W wyniku rozwoju organizacyjnego i kolejnych przekształceń strukturalnych jednostka uzyskała w 1976 roku status Instytutu, początkowo wraz z etnografią/etnologią, a od 2003 roku samodzielnie. Od momentu powstania Instytut Archeologii, dzięki konsekwentnemu rozwojowi badań naukowych pracowników oraz poszerzaniu oferty dydaktycznej, stał się równoprawnym partnerem najważniejszych ośrodków archeologicznych w kraju i za granicą. Obecnie w jednostce zatrudnionych jest 25 pracowników badawczo-dydaktycznych, jeden dydaktyczny, siedmiu pracowników na etatach badawczych oraz tyle samo na etatach inżynieryjno-technicznych. Bazę infrastrukturalną stanowi campus usytuowany przy ul. Szosa Bydgoska 44/48, złożony z trzech zintegrowanych przestrzennie budynków zawierających gabinety pracowników, sale wykładowe, pracownie, magazyny zbiorów, bibliotekę oraz Gabinet Zabytków wraz ze skansenem.

Instytut Archeologii UMK wchodzi w skład Wydziału Nauk Historycznych, prowadzącego studia na pięciu kierunkach: archeologia (studia pierwszego i drugiego stopnia), archiwistyka i zarządzanie dokumentacją (studia pierwszego i drugiego stopnia), historia (studia pierwszego i drugiego stopnia), studia skandynawsko-bałtyckie (studia pierwszego stopnia), wojskoznawstwo (studia pierwszego i drugiego stopnia). Pracownicy Wydziału prowadzą badania na wysokim poziomie, czego efektem było przyznanie tej jednostce w 2017 roku przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego kategorii naukowej A+. W bieżącym roku, w wyniku reformy szkolnictwa wyższego, Wydział Nauk Historycznych został restrukturyzowany i składa się tylko z dwóch jednostek – Instytutu Archeologii oraz Instytutu Historii i Archiwistyki, w obrębie których powołano kilkanaście katedr o urozmaiconym profilu merytorycznym, zgodnym z prowadzoną aktualnie dydaktyką.

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1. Program studiów na kierunku archeologia realizowany jest zgodnie ze strategią Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na lata 2011–2020 ([Załączniki nr 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, 1.1.4, 1.1.5](#) – Uchwały Senatu określające cele strategiczne UMK oraz dokumenty przedstawiające treść Strategii Rozwoju UMK, m.in. tworzenie oryginalnej oferty edukacyjnej zgodnej z ideą Procesu Bolońskiego, stworzenie odpowiednich warunków dla podejmowania projektów badawczych, zwiększenie liczby studentów z zagranicy oraz wyjazdów studentów UMK na programy stypendialne i wreszcie zapewnienie wysokiej jakości nauczania).

Koncepcja kształcenia na studiach archeologicznych zgodna jest również z misją i strategią rozwoju jednostki opisaną w dokumencie Strategia Rozwoju Wydziału Nauk Historycznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na lata 2011–2020 ([Załącznik nr 1.1.6](#)) i wpisuje się w cele szczegółowe tam zawarte, w szczególności: „Umocnienie pozycji WNH UMK jako jednego z czołowych ośrodków w Polsce, zapewniających najwyższą jakość kształcenia oraz doprowadzenie do istotnego zwiększenia umiędzynarodowienia studiów, a ponadto poprawa atrakcyjności studiów; stworzenie warunków do osiągnięcia większego stopnia konkurencyjności absolwentów na rynku pracy”.

Obecnie oferujemy studentom kształcenie na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz na wygaszanych studiach doktoranckich, a od tego roku akademickiego, w szkole doktorskiej (Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych, Teologicznych i Artystycznych Academia Artium Humaniorum). Głównym założeniem uatrakcyjnienia oferty edukacyjnej jest wykorzystywanie naturalnej interdyscyplinarności archeologii. W przypadku 3-letnich studiów pierwszego stopnia zajęcia prowadzone są w ramach obligatoryjnych modułów kształcenia oraz 13 modułów fakultatywnych, uwzględniających w dużym stopniu specyfikę badawczą i specjalistyczne kompetencje zatrudnionej w Instytucie Archeologii UMK kadry. Generalnie mieszczą się one w sześciu szeroko zakreślanych obszarach archeologii: 1) prehistorii, 2) archeologii antycznej, 3) archeologii historycznej, 4) archeologii architektury, 5) archeologii podwodnej, 6) archeologii środowiskowej oraz 7) konserwacji zabytków archeologicznych. Oprócz podstawowego kanonu kształcenia, oferujemy również możliwość poszerzania wiedzy i umiejętności przez dodatkowe zajęcia związane z tymi obszarami, prowadzonymi w ramach seminariów licencjackich i zajęć ogólnouczeniowych lub ogólnowydziałowych realizowanych na innym kierunku studiów. W zależności od obowiązującego porządku prawnego oraz kontekstu społeczno-kulturalnego, oferta ta przyjmująca niegdyś formę specjalności lub ścieżek specjalizacyjnych, obecnie ma formę modułowych pakietów zajęć do wyboru.

W celu uatrakcyjnienia studiów na kierunku archeologia, Instytut Archeologii UMK po zasięgnięciu opinii interesariuszy zewnętrznych, przygotował również w ramach studiów pierwszego stopnia dodatkową specjalność z zakresu rekonstrukcji i wizualizacji dziedzictwa archeologicznego (2016 rok) oraz konserwacji i restauracji zabytków archeologicznych (2017 rok).

W przypadku 2-letnich studiów drugiego stopnia zajęcia prowadzone są w ramach 22 modułów rozwijających wiedzę i doświadczenia nabyte na poziomie studiów pierwszego stopnia. Także one prowadzone są z uwzględnieniem specyfiki badawczej i naukowych kompetencji zatrudnionej w Instytucie Archeologii UMK kadry. W dużym stopniu moduły te powiązane są z aktualnie prowadzonymi przez pracowników zadaniami statutowymi, a ich wybór dokonywany przez studentów związany jest zazwyczaj z ich zainteresowaniami naukowymi, przede wszystkim z realizowanym tematem pracy magisterskiej powstającej w ramach seminarium dyplomowego. Dodatkowo w ofercie Instytutu Archeologii w 2017 roku znalazł się rozbudowany pakiet zajęć specjalizacyjnych z zakresu rekonstrukcji i wizualizacji dziedzictwa archeologicznego.

W ramach dbania o wysokie standardy kształcenia oraz realizując idee umiędzynarodowienia studiów Instytut Archeologii, oferuje na kierunku archeologia pakiet zwartych zajęć na temat „Archaeology on history of culture and environment”, prowadzonych w języku angielskim, dedykowanych dla studentów polskich, jak i studentów studiujących w ramach programu ERASMUS+. Dodatkowo dzięki umowie zawartej z UNESCO Instytut Archeologii od roku akademickiego 2018/2019 prowadzi również w języku angielskim zajęcia z zakresu „Ochrony dziedzictwa archeologicznego” w ramach stażu naukowego dla stypendystów z krajów rozwijających się (Załącznik nr 1.1.7).

2. Głównym założeniem prowadzonej dydaktyki jest jej ściśle powiązanie z prowadzonymi przez pracowników badawczo-dydaktycznych własnymi badaniami. Potwierdzeniem najwyższych standardów badawczych obowiązujących w Instytucie Archeologii było uzyskanie w 2017 roku przez Wydział Nauk Historycznych, którego Instytut stanowi zasadniczą część, kategorii A+ (ocena parametryczna za lata 2013–2016). Związki między kształceniem na kierunku archeologia i prowadzoną na uczelni działalnością naukową należy przedstawić wielotorowo, z punktu widzenia: 1) realizacji prac badawczych i powiązania ich z regułami przyporządkowania zajęć do konkretnych osób specjalizujących się w wybranej tematyce; 2) wyników prac badawczych przekładających się na treści poruszane na zajęciach dydaktycznych; 3) kształcenia z zakresu źródłoznawstwa archeologicznego opartego w znacznym stopniu na pozyskanym w trakcie badań IA UMK materiale źródłowym.

Zajęcia kursowe na kierunku archeologia prowadzone są przez osoby specjalizujące się w danym obszarze badań, nawet wówczas, gdy w grę wchodzi kursy o charakterze podstawowym. Tym samym specjalizacja badawcza pracowników staje się również ich specjalizacją dydaktyczną. Dostosowanie ich wiedzy i doświadczenia pod kątem osiągnięcia celów dydaktycznych jest procesem naturalnym, traktowanym w Instytucie Archeologii UMK jako standard postępowania. Kompetencje pracowników w tym zakresie potwierdza ich dorobek naukowy oraz uzyskane granty zewnętrzne (Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki; Załączniki nr 1.2.1; por. też Część III, Załącznik nr 2.I.4). Instruktywnym tego przykładem są realizowane obecnie zajęcia powiązane tematycznie z grantami badawczymi takie jak „Mezolit na Niżu Polskim” (projekt pt. „Społeczności mezolityczne Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Enklawa osadnicza w Ludowicach, gm. Wąbrzeźno; NCN, OPUS), „Kamienne i kościane źródła z epoki kamienia” (projekt pt. „Krzemień czekoladowy na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Wydobywanie, użytkowanie i dystrybucja”, NCN, Sonata Bis) czy „Architektura zakon krzyżackiego” oraz „Warsztat budowlany zakonu krzyżackiego” (projekt pt. „Castra Terrae Culmensis – na rubieży chrześcijańskiego świata. Interdyscyplinarne badania nad warownym budownictwem zakonu krzyżackiego w świetle źródeł archeologiczno-architektonicznych, historycznych i przyrodniczych”; NPRH).

Wyniki badań prowadzonych intensywnie przez pracowników Instytutu Archeologii UMK przenikają również do treści zajęć, zarówno kursowych, jak i fakultatywnych, w których uwzględniane są tematy związane z własnymi badaniami. W szerszej skali taki charakter mają zgłaszane zajęcia fakultatywne realizowane w ramach modułów (zarówno wykłady, jak i konwersatoria) oraz zajęcia ogólnouniwersyteckie. Poza tym studenci biorą udział w ćwiczeniach terenowych prowadzonych w trakcie badań wykopaliskowych związanych z realizowanymi tematami badawczymi.

Znaczną część kształcenia zajmują zajęcia laboratoryjne i konwersatoria, w których studenci archeologii mają możliwość zapoznania się z materiałami źródłowymi pozyskanymi w trakcie badań wykopaliskowych prowadzonych przez pracowników Instytutu Archeologii UMK i aktualnie przechowywanymi w zbiorach tej placówki (np. „Traseologia”, także „Traces of culture and environment through traceology (microwear) of flints, stone and organic tools”, „Konserwacja zabytków z surowców organicznych”, „Konserwacja zabytków ceramicznych i

kamiennych” czy „Wprowadzenie do praktycznej konserwacji zabytków archeologicznych”). Szczególne znaczenie ma w tym przypadku powstanie w Instytucie Archeologii **Gabinetu Zabytków**, mieszczącego ekspozycję źródeł archeologicznych o dużych walorach dydaktycznych i wartości naukowej, a ponadto serie zabytków obejmujących niemal całe spektrum chronologiczno-kulturowe archeologii demonstrowanych w trakcie zajęć, szczególnie o charakterze laboratoryjnym (np. „Archeologia ziem polskich”, „Kultura materialna miejsc centralnych na wyspach Słowiańszczyzny Zachodniej”).

3. Przygotowane nowe wersje programów studiów na kierunku archeologia konsultowane są z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi instytucje, z którymi Instytut Archeologii UMK współpracuje takimi jak Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy, Muzeum im ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu czy Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska Maria Karolina Kocińska (por. Kryterium 6) oraz współtworzone z interesariuszami wewnętrznymi (tj. studentami). Należy przy tym podkreślić, że długotrwała współpraca z instytucjami muzealnymi takim, jak Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Muzeum Okręgowe im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy czy Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie oraz podtrzymywane, nieraz ściśle kontakty ze szkołami podstawowymi i średnimi, dają możliwość stałego, częstego, choć niesformalizowanego konsultowania kierunków zmian (np. Zespół Szkół w Dąbrowie Chełmińskiej). Uwrażliwiają one także władze Instytutu Archeologii na oczekiwania kierowane pod adresem środowiska akademickiego.

4. Studia archeologiczne przeznaczone są dla osób ciekawych historii człowieka i przyrody i ich wzajemnego powiązania, uczą samodzielnego i krytycznego myślenia, selekcjonowania informacji, analizowania i rozumienia źródeł archeologicznych, prowadzenia dyskusji, formułowania i uzasadniania swoich własnych przekonań. Absolwenci studiów pierwszego stopnia posiadają wiedzę w zakresie podstaw wykształcenia archeologicznego, dotyczących miejsca i znaczenia archeologii w systemie nauk oraz jej specyfice przedmiotowej i metodologicznej. Znają podstawowe pojęcia i terminologię stosowaną w archeologii. Posiadają również podstawową wiedzę z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii historycznej i archeologii antycznej, jak również ich powiązania z innymi dyscyplinami nauki, zwłaszcza w obszarze nauk przyrodniczych. Ważnym elementem kształcenia są zagadnienia z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wiedza o instytucjach nauki i kultury stanowiących potencjalny rynek pracy archeologa. Absolwenci mają również podstawową wiedzę dotyczącą technik i metod niezbędnych w trakcie prac archeologicznych i inwentaryzacyjno-laboratoryjnych. Stosownie do wybranego seminarium dyplomowego posiadają wiedzę pozwalającą na interpretację źródeł archeologicznych przydatnych do poznania danego odcinka dziejów. Posiadają również adekwatnie do wiedzy określone umiejętności i kompetencje społeczne, umożliwiające podejmowanie zatrudnienia lub podjęcie studiów na innych kierunkach, między innymi znają podstawowe techniki i narzędzia badawcze w zakresie archeologii, w tym w zakresie podstawowej konserwacji zabytków archeologicznych.

Absolwenci studiów drugiego stopnia mają pogłębioną wiedzę w zakresie niemal wszystkich efektów kształcenia obowiązujących na studiach pierwszego stopnia, w szczególności wiedzę prowadzącą do specjalizacji z zakresu archeologii prahistorycznej, historycznej, antycznej, a ponadto archeologii architektury, archeologii podwodnej i środowiskowej, jak również znają powiązania studiowanego kierunku z innymi dziedzinami nauki. Posiadają również adekwatne do wiedzy umiejętności i kompetencje społeczne, umożliwiające podejmowanie zatrudnienia bezpośrednio po studiach lub kontynuowanie edukacji na poziomie studiów doktoranckich.

Wzmocnienie konkurencyjności absolwentów na rynku pracy odbywa się przez kreowanie proaktywnych postaw i wrażliwości na wiedzę o przeszłości i ochronę dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym wskazaniem jego warstwy archeologicznej. Kształcenie w zakresie archeologii wytwarza bezpośrednio kompetencje nakierowane na współczesny rynek pracy, związany z ogólnie pojętą działalnością archeologiczną (jednostki akademickie, muzealne, konserwatorskie, usługowe) oraz edukacyjną na poziomie szkół podstawowych i średnich (nauczyciel historii). Niemniej możliwe jest także wykształcenie i wzmocnienie szeregu tzw. miękkich kompetencji (umiejętności społeczne, uniwersalne przydatne w wielu innych zawodach np. policja, służby celne, służby specjalne). Służyć temu ma kameralna forma zajęć intensyfikująca komunikacyjne zaangażowanie studentów, stymulujące aktywną postawę działania kół naukowych, zachęcanie studentów do uczestniczenia w imprezach kulturalnych (np. współorganizowanych przez Instytut Archeologii UMK Festynach Archeologicznych w Biskupinie i innych imprezach historyczno-kulturalnych na terenie kraju). Absolwenci archeologii posiadają wiedzę umożliwiającą pracę w szeroko rozumianych instytucjach kultury, między innymi jako redaktorzy, organizatorzy i animatorzy życia kulturalnego itp.

5. Ogólna koncepcja kształcenia archeologicznego w Instytucie Archeologii UMK stanowi połączenie edukacji w zakresie kanonu z edukacją w zakresach specjalistycznych, które charakteryzują nasze środowisko badawcze. Pierwsza część – na przestrzeni lat i rozmaitych konstrukcji programów studiów – realizowana jest standardowo w formie pakietu kanonicznych przedmiotów obowiązkowych (por. Kryterium 2). Ten rodzaj kształcenia dominuje na studiach pierwszego stopnia. Natomiast zakres drugi, specjalistyczny, realizowany jest w formie osobnych dróg studiowania, związanych z wyborem zajęć modułowych i powiązania ich z treściami seminarium dyplomowego. Ważnym elementem kształcenia, wyróżniającym Instytut Archeologii UMK na tle pozostałych jednostek akademickich, są zajęcia z zakresu archeologii podwodnej, archeologii środowiskowej (bioarcheologii), konserwacji zabytków archeologicznych, a w ostatnich latach traseologii, archeologii eksperymentalnej i archeologii jaskiń prowadzone na studiach pierwszego stopnia z wykorzystaniem zaplecza laboratoryjnego. Każdy z tych obszarów kształcenia zasługuje na krótki komentarz. Zajęcia z archeologii podwodnej i konserwacji zabytków archeologicznych wpisują się w wieloletnie doświadczenia dydaktyczne związane z pionierską w skali krajowej działalnością w tych obszarach badawczych Instytutu Archeologii UMK, zapoczątkowaną jeszcze w latach 80. XX wieku i prowadzoną przez pracowników zatrudnionych w latach 2014–2018 w Zakładzie Archeologii Podwodnej oraz w Pracowni Dokumentacji i Konserwacji (obecnie w Katedrze Prahistorii i Katedrze Średniowiecza i Czasów Nowożytnych). Zajęcia z bioarcheologii realizowane były w tym okresie głównie przez pracowników Pracowni Rekonstrukcji Środowiska Przyrodniczego, obecnie przyporządkowanych do Katedry Archeologii Środowiskowej i Paleoekologii Człowieka. Najpóźniej uruchomione w tym zestawieniu zajęcia z zakresu traseologii, archeologii eksperymentalnej i archeologii jaskiń prowadziły wykwalifikowane osoby zatrudnione głównie w Zakładzie Archeologii Starszej i Środkowej Epoki Kamienia oraz w Pracowni Traseologii, obecnie Katedrze Prahistorii i Katedrze Archeologii Środowiskowej i Paleoekologii Człowieka.

6. Efekty kształcenia/uczenia dla kierunku archeologia odzwierciedlają charakter kierunku i nabywane na nim kompetencje w wymiarze wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i są spójne z efektami kształcenia/uczenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek został przyporządkowany. Zostały one opracowane z uwzględnieniem wytycznych zawartych w Polskich Ramach Kwalifikacji.

W związku ze zmianami, jakie wprowadziła Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla

kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, jak również z Uchwałą Nr 6 Senatu UMK w Toruniu z dnia 5 lutego 2019 roku w sprawie dostosowania programów studiów do wymagań ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (**Załącznik nr 1.6.1**), efekty uczenia się oraz programy i plany studiów na kierunku archeologia, studia pierwszego i drugiego stopnia, zostały stosownie zmienione Uchwałą Senatu (**por. Część III, Załącznik nr 2.1.1**).

7. Nie dotyczy.

8. Nie dotyczy.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

1. Treści zawarte w programie studiów na kierunku archeologia są zgodne z efektami uczenia się i ściśle związane z głównymi nurtami badawczymi prowadzonymi w Instytucie Archeologii, uwzględniają też aktualny stan wiedzy archeologicznej. Zatrudniona w tej jednostce wysoko wykwalifikowana kadra badawczo-dydaktyczna prowadzi prace naukowo-badawcze o wielokierunkowym profilu obejmującym: przemiany kulturowe społeczności pradziejowych, archeologię antyczną, archeologię średniowiecza i nowożytności, w zakresie specyfiki przedmiotowej przede wszystkim archeologię architektury, archeologię podwodną i archeologię środowiskową, konserwację zabytków archeologicznych. Wynikiem tych prac są publikacje naukowe powiązane z treściami kształcenia na kierunku archeologia (**por. Część III, Załączniki nr 2.1.2, 2.1.4**). Wymienione kierunki badawcze przekładają się na rodzaj i jakość działalności dydaktycznej, a podejmowane w ramach seminariów dyplomowych tematy prac licencjackich i magisterskich są zgodne z zainteresowaniami i kwalifikacjami naukowymi prowadzących je pracowników.

Kształcenie językowe na studiach pierwszego i drugiego stopnia (w przypadku tych ostatnich od roku akademickiego 2019/2020) prowadzone jest w ramach lektoratów z nowożytnych języków obcych. Podczas tych zajęć studenci doskonalą naukę języka w zakresie słownictwa specjalistycznego – archeologicznego. Umiejętności te pozwalają na korzystanie z literatury obcojęzycznej, niezbędnej w przypadku niektórych zajęć (między innymi z zakresu archeologii antycznej, archeologii środowiskowej, tresologii), a także na swobodne porozumiewanie się podczas różnego rodzaju konferencji lub spotkań naukowych. Studenci archeologii, zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia, mają także możliwość – w ramach przedmiotów ogólnouniwersyteckich – uczestniczenia w zajęciach prowadzonych w językach obcych (oferta zajęć ogólnouniwersyteckich na rok akademicki 2019/2020 – www.umk.pl/studenci/zajecia-ogolnouniwersyteckie/).

2. Formy zajęć dydaktycznych na kierunku archeologia, ich organizacja, liczebność grup zajęciowych, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie pogłębionej wiedzy archeologicznej, umiejętności prowadzenia badań w tej dyscyplinie oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Liczebność grup poszczególnych rodzajów zajęć została określona w Uchwale Nr 107 Senatu UMK z dnia 23 czerwca 2015 roku (z późniejszymi zmianami; **Załącznik nr 2.1.1**); zgodnie z paragrafem 14 tego dokumentem grupy ćwiczeniowe i lektoratowe liczą nie mniej niż 20 osób i nie więcej niż 30, konwersatoryjne 20–60 osób, laboratoryjne 8–15 osób, seminaria dyplomowe 8–12, zajęcia terenowe 8–16 osób.

W ostatnich latach, ze względu na mniejszą liczbę studentów kształcących się na kierunku archeologia, grupy na poszczególnych rodzajach zajęć liczą mniej osób. Szczególnie dotyczy to zajęć modułowych, wybieranych przez studenta oraz seminariów dyplomowych. W tych przypadkach stosowany jest punkt 3, paragrafu 15 Uchwały Nr 107, zgodnie z którym w uzasadnionych przypadkach Dziekan Wydziału ma prawo do ustalenia mniejszej niż wskazana w paragrafie 14 liczebności grup. Ten zapis Uchwały Nr 107 umożliwia studentom wybór ścieżki kształcenia, zgodnej ze swoimi zainteresowaniami. Nieliczne grupy w przypadku seminariów czy laboratoriów ze źródłoznawstwa są szczególnie korzystne, ponieważ w przypadku tych zajęć istotne znaczenia ma indywidualna praca ze studentem. Dobór grup i ich liczebność pozwalają zatem na realizację treści programowych przez prowadzącego zajęcia oraz osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia przez studenta.

Pod względem metod kształcenia oraz zakładanych efektów kształcenia zajęcia prowadzone na kierunku archeologia można podzielić na trzy rodzaje. Do pierwszego można zaliczyć wykłady, podczas których prowadzący przekazuje słuchaczom wiedzę, w tym także wyniki własnych badań, na określony w tytule zajęć temat; służą one zdobywaniu podstawowej wiedzy archeologicznej, między innymi propedeutyki i historii archeologii, archeologii poszczególnych epok i okresów. Stosowane w odniesieniu do tego typu zajęć podające metody kształcenia to przede wszystkim wykłady informacyjne (konwencjonalne) z prezentacjami multimedialnymi, niekiedy – w przypadku mniej licznych grup – mające nieco inny charakter, przewidziany jest w nich czas na pytania i dyskusję.

Najliczniejszy typ pod względem liczby godzin stanowią zajęcia o charakterze ćwiczeniowo-laboratoryjnym, prowadzone w kilkuosobowych grupach, ukierunkowane na zdobywanie umiejętności praktycznych, zarówno w sferze źródłoznawczej, jak i metodycznej, niezbędnych do prowadzenia badań archeologicznych, a także doskonalenie umiejętności krytyki źródeł i krytycznego korzystania z literatury. Realizacji tych efektów służą metody poszukujące (ćwiczeniowa, doświadczeń, giełda pomysłów, laboratoryjna, obserwacji, okrągłego stołu, pomiaru w terenie, projektu, referatu, studium przypadku), eksponujące (np. pokaz).

Trzeci typ to zajęcia konwersatoryjno-seminaryjne, kształtujące umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy – wyszukiwania, analizowania, i użytkowania informacji, przeprowadzania krytycznych analiz, merytorycznego argumentowania, samodzielnej pracy nad problemem badawczym pod kierunkiem opiekuna naukowego oraz pracy w zespole badawczym, a także kompetencje społeczne, ukierunkowane między innymi na samodzielność w myśleniu oraz rolę nauk historycznych. W odniesieniu do opisanego typu zajęć stosowane są poszukujące metody kształcenia (ćwiczeniowa, giełda pomysłów, klasyczna metoda problemowa, obserwacji, okrągłego stołu, projektu, seminaryjna itp.). Warto tu dodać, że seminaria dyplomowe na kierunku archeologia, prowadzone niemal we wszystkich przypadkach przez samodzielnych pracowników naukowych, obejmują szerokie spektrum chronologiczno-kulturowe, tym samym umożliwiają studentom realizowanie różnorodnych ścieżek kształcenia. Sprzyja temu także niewielka liczebność grup seminaryjnych, które mają zindywidualizowany charakter, nastawione są na konkretnego studenta i jego zainteresowania.

Oprócz uczestniczenia w zajęciach wymaganych w programie studiów studenci archeologii mają możliwość konsultacji z pracownikami Instytutu Archeologii, zarówno podczas obowiązkowych dyżurów (dwa razy w tygodniu), jak i poza nimi. Możliwość indywidualnego kontaktu pracowników ze studentami i przybliżenia niektórych zagadnień stwarzają też ćwiczenia terenowe.

Jak wyżej wspomniano, kształcenie w zakresie języka obcego ujęte jest w programie studiów pierwszego stopnia, od roku akademickiego 2019/2020 także drugiego stopnia; odbywa się w ono w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Studenci wybierają lektorat z jednego języka nowożytnego, który znają w zaawansowanym stopniu, pozwalającym na posługiwanie się słownictwem specjalistycznym (archeologicznym).

4. Zajęcia na kierunku archeologia prowadzone są w zróżnicowanych liczebnie grupach. Do najbardziej licznych należą te realizowane w formie wykładów, także ogólnowydziałowych i ogólnouniwersyteckich, w przypadku tych ostatnich liczba słuchaczy może dochodzić do 60 osób. Mniej liczne są ćwiczenia i konwersatoria, a także laboratoria i zajęcia (ćwiczenia) terenowe oraz seminaria dyplomowe (por. wyżej – 2).

Instytut Archeologii dysponuje bazą lokalowo-dydaktyczną, która umożliwia prowadzenie wszystkich rodzajów zajęć w zróżnicowanych liczebnie grupach (por. Kryterium 5). Studenci i pracownicy mają do dyspozycji – wyposażone w sprzęt multimedialny – dwie sale wykładowe (w tym sala I im. Romana Jakimowicza i sala III), sześć mniejszych sal, przeznaczonych do prowadzenia ćwiczeń i konwersatoriów oraz niektórych laboratoriów, a także pomieszczenia w pracowniach konserwacji zabytków. Do dyspozycji studentów jest też wyposażona w sprzęt multimedialny sala muzealna (Gabinet Zabytków), w której między innymi odbywają się zajęcia ze źródłoznawstwa (zwłaszcza dla I roku studiów pierwszego stopnia). Wykorzystanie jej do zajęć pozwala na bezpośredni kontakt z materiałami źródłowymi, szczególnie istotny w przypadku studiów archeologicznych. Z uwagi na nieliczne grupy seminaryjne (nawet dwuosobowe) zajęcia te odbywają się albo w sali seminaryjnej, albo w pokojach pracowników. Dużą zaletą jest skansen archeologiczny usytuowany w obrębie posesji zagospodarowanej przez Instytut Archeologii UMK, umożliwiający realizację zajęć z zakresu archeologii doświadczalnej.

Budynek Instytutu Archeologii przystosowany jest dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Do głównego wejście prowadzi podjazd (pochylnia), a winda i platforma w obu budynkach umożliwiają przemieszczenie się do sal dydaktycznych znajdujących się na wyższych kondygnacjach. Wejścia do pomieszczeń nie mają progów, odpowiednio dostosowane są również toalety (por. Kryteria 5 i 8).

Studenci archeologii mają prawo do korzystania z Indywidualnej Organizacji Studiów. Dotyczy to osób studiujących dwa kierunki, a także pracujących, które w ostatnim czasie także kształcą się na studiach stacjonarnych. Zgodę na taki sposób zaliczania zajęć dydaktycznych wydaje Dziekan przed rozpoczęciem semestru, studenci zaś uzgadniają z osobami prowadzącymi zajęcia sposób ich realizacji.

5–6⁴. Harmonogram realizacji studiów stanowi Załącznik nr 2.I.3. Studia pierwszego stopnia w zakresie archeologii trwają sześć semestrów. Łączna liczba punktów ECTS, niezbędna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów pierwszego stopnia wynosi 180 punktów, a łączna liczba godzin dydaktycznych – 2250. Po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, absolwent otrzymuje tytuł zawodowy licencjata. Szczegółowy wskaźnik punktacji ECTS:

- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach, które wymagają bezpośredniego udziału nauczyciela: łącznie 97 punktów ECTS;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie archeologia: łącznie 172 punkty ECTS;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia rozwijające kompetencje językowe: łącznie 7 punktów ECTS;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru: 92 punkty ECTS.

W harmonogramie studiów pierwszego stopnia znajdują się: grupa przedmiotów obowiązkowych, grupa przedmiotów modułowych (do wyboru), grupa przedmiotów pozakierunkowych – ogólnowydziałowych i ogólnouniwersyteckich (do wyboru), ponadto lektorat z języka obcego, wychowanie fizyczne i zajęcia z BHP (por. Część III, Załącznik nr 2.I.1). Grupa przed-

⁴ Wszystkie wskaźniki zawarte w tej części „Raportu samooceny” (Kryterium 2, punkty 5–6) odnoszą się do programu studiów, obowiązującego od roku akademickiego 2019/2020.

miotów obowiązkowych obejmuje zajęcia z propedeutyki archeologii, archeologii poszczególnych epok i okresów, w tym źródłoznawstwa archeologicznego, archeologii środowiskowej, metodyki i dokumentacji badań archeologicznych, muzealnictwa, ochrony dziedzictwa archeologicznego, zabezpieczania zabytków archeologicznych. Łącznie stanowią one 1005 godzin. W grupie przedmiotów modułowych (do wyboru) znajduje się dziewięć 90-godzinnych modułów chronologicznych – A oraz cztery 270-godzinne, tematyczne – B, z których student wybiera trzy chronologiczne (270 godzin i 24 punkty ECTS) oraz jeden tematyczny (270 godzin i 24 punkty ECTS). Przedmioty niezbędne do zaliczenia studiów pierwszego stopnia obejmują także seminarium dyplomowe i zajęcia praktyczne (ćwiczenia terenowe).

Grupa zajęć ogólnowydziałowych i ogólnouniwersyteckich liczy 120 godzin i łącznie 8 punktów ECTS, w tym 30 godzin zajęć z oferty Instytutu Filozofii. Zajęcia rozwijające kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego nowożytnego obejmują 120 godzin (7 punktów ECTS) i realizowane są w Studium Praktycznej nauki Języków Obcych.

Przypisany do wymienionych grup zajęć nakład pracy, konieczny do osiągnięcia efektów kształcenia jest prawidłowo oszacowany. Wszystkie zajęcia – poza podstawowym kursem BHP – realizowane są z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i są ściśle związane z ich działalnością naukową (por. Część III, Załącznik nr 2.I.4). W programie studiów pierwszego stopnia znajdują się następujące rodzaje zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, seminarium, zajęcia (ćwiczenia) terenowe, lektorat. Liczba godzin poszczególnych rodzajów zajęć (z uwzględnieniem wszystkich grup) przedstawia się następująco:

- wykłady: 1215 godzin,
- ćwiczenia: 75 godzin
- laboratoria: 1365 godzin,
- pracownia: 300 godzin,
- seminarium dyplomowe (licencjackie): 60 godzin,
- zajęcia (ćwiczenia) terenowe: 450 godzin,
- lektorat: 120 godzin.

W łącznej liczbie punktów ECTS, którą student może zdobyć podczas trwania studiów pierwszego stopnia –180 – zajęcia do wyboru i zajęcia pozaobowiązkowe stanowią 90 punktów ECTS, w tym:

- przedmioty modułowe do wyboru: 48 punktów ECTS,
- przedmioty ogólnowydziałowe i ogólnouniwersyteckie oraz z oferty Instytutu Filozofii: 8 punktów ECTS,
- seminarium dyplomowe (licencjackie): 14 punktów ECTS
- zajęcia (ćwiczenia) terenowe: 15 punktów ECTS,
- lektorat: 7 punktów ECTS.

Studia drugiego stopnia w zakresie archeologii trwają cztery semestry. Łączna liczba punktów ECTS, niezbędna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów pierwszego stopnia wynosi 120 punktów, a łączna liczba godzin dydaktycznych – 1110. Po ukończeniu studiów drugiego stopnia, absolwent otrzymuje tytuł zawodowy magistra. Szczegółowy wskaźnik punktacji ECTS:

- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje na zajęciach, wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela: łącznie 66 punktów ECTS;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie archeologia: łącznie 118 punktów;
- liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć do wyboru: 88,5 punktów ECTS.

W harmonogramie studiów drugiego stopnia znajdują się: grupa przedmiotów obowiązkowych, grupa przedmiotów modułowych (do wyboru), grupa przedmiotów pozakierunkowych – ogólnowydziałowych i ogólnouniwersyteckich (do wyboru) (Załącznik nr 2.I.1). Grupa przedmiotów obowiązkowych obejmuje zajęcia z metodologii i historii archeologii, archeologii poszczególnych epok i okresów, metod interpretacji źródeł archeologicznych. Łącznie stanowią one 225 godzin. W grupie przedmiotów modułowych (do wyboru) znajduje się 14 modułów 90-godzinnych oraz 9 modułów 30-godzinnych (por. Część III, Załącznik nr 2.I.1), z których student wybiera pięć modułów 90-godzinnych i jeden 30-godzinny. Zajęcia niezbędne do zaliczenia studiów drugiego stopnia to także seminarium dyplomowe (magisterskie) i zajęcia (ćwiczenia) terenowe. Grupa zajęć ogólnowydziałowych/ ogólnouniwersyteckich liczy 30 godzin i 4 punkty ECTS. Zajęcia rozwijające kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego nowożytnego (obowiązujące od roku akademickiego 2018/2019) obejmują 30 godzin (3 punkty ECTS) i realizowane są w Studium Praktycznej nauki Języków Obcych.

Przypisany do wymienionych grup zajęć nakład pracy, konieczny do osiągnięcia efektów kształcenia jest prawidłowo oszacowany. Wszystkie realizowane są z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i są ściśle związane z ich działalnością naukową (Załącznik nr 2.I.4). W programie studiów drugiego stopnia znajdują się następujące rodzaje zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria, seminarium, zajęcia (ćwiczenia) terenowe. Liczba godzin poszczególnych rodzajów zajęć (z uwzględnieniem wszystkich grup) przedstawia się następująco:

- wykłady: 150 godzin,
- ćwiczenia: 75 godzin,
- konwersatoria: 1500 godzin,
- laboratoria: 30 godzin,
- seminarium dyplomowe (magisterskie): 120 godzin,
- zajęcia (ćwiczenia) terenowe: 225 godzin,
- lektorat: 30 godzin.

W łącznej liczbie punktów ECTS, którą student może zdobyć podczas trwania studiów drugiego stopnia –120 – zajęcia do wyboru i zajęcia pozaobowiązkowe stanowią 87,5 punktów ECTS, w tym:

- przedmioty modułowe do wyboru: 48 punktów ECTS,
- przedmioty ogólnowydziałowe/ogólnouniwersyteckie: 2 punkty ECTS,
- seminarium dyplomowe (magisterskie): 28 punktów ECTS,
- zajęcia (ćwiczenia) terenowe: 7,5 punktów ECTS.
- lektorat: 3 punkty ECTS.

7. W programie studiów pierwszego stopnia w zakresie archeologii nie ma praktyk studenckich. Ich odpowiednikiem są obowiązkowe ćwiczenia terenowe, ujęte w harmonogramie studiów, realizowane po I i po II roku. Łączna liczba godzin tych zajęć wynosi 450, co odpowiada 15 punktom ECTS. Podczas ćwiczeń terenowych studenci uzupełniają wiedzę z zakresu metodyki badań archeologicznych, źródłoznawstwa archeologicznego, ochrony zabytków, zabezpieczania i dokumentacji zabytków, nabywają umiejętności oraz rozwijają kompetencje społecznie przygotowując do późniejszego samodzielnego prowadzenia badań wykopaliskowych (m.in. prowadzenie prac technicznych, praca w zespole badawczym, świadomość odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa archeologicznego). W przypadku wymienionych zajęć obowiązuje „Regulamin Ćwiczeń Terenowych” zatwierdzony przez Radę Instytutu Archeologii, w którym zawarte są między innymi cele, organizacja i kryteria zaliczeń (Załącznik nr 2.7.1). Zgodnie z „Regulaminem” obowiązkowe ćwiczenia terenowe mogą być realizowane wyłącznie w ekspedycjach Instytutu Archeologii UMK. Kontrolę nad organizacją ćwiczeń terenowych sprawuje Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Prowadzone są one przez

pracowników Instytutu Archeologii, którzy w letnim semestrze każdego roku akademickiego przedkładają Komisji do akceptacji oferty zawierające informacje o miejscach, rodzajach stanowisk (chronologia i charakter badanego obiektu) oraz terminach wyjazdów. Po zaakceptowaniu są one podawane do wiadomości studentów, którzy mają możliwość wyboru miejsca ćwiczeń. Oferta ćwiczeń terenowych wpisuje się w kierunki działalności naukowej realizowanej w Instytucie. Ocena z tych zajęć, wpisywana do systemu USOS, jest warunkiem zaliczenia roku akademickiego. Koszty ćwiczeń terenowych pokrywa Instytut ze środków finansowych corocznie otrzymywanych od władz UMK.

Poza obowiązkowymi ćwiczeniami terenowymi znaczna część studentów archeologii zdobywa doświadczenie w zakresie prac terenowych, uczestnicząc dodatkowo w badaniach prowadzonych przez Instytut Archeologii, ale także przez inne placówki naukowe i muzealne, zarówno krajowe, jak i zagraniczne.

8. Nie dotyczy.

9. Nie dotyczy.

Kryterium 3. Przyjęcia na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

1. Rekrutacja na studia odbywa się na poziomie centralnym (Uczelniana Komisja Rekrutacyjna Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu); jej zasady na rok akademicki 2019/2020 zostały określone w Uchwale Senatu UMK Nr 174 z dnia 18 grudnia 2018 roku w sprawie warunków i trybu rekrutacji na pierwszy rok studiów w roku akademickim 2019/2020 (z późniejszymi zmianami) (**Załącznik nr 3.1.1**). Kandydaci ubiegający się o przyjęcie na studia w UMK korzystają wyłącznie z systemu elektronicznej rejestracji kandydatów – IRK (irk.umk.pl/2019), umieszczonego na stosownej platformie internetowej, w którym znajdują się informacje dotyczące procedury rekrutacyjnej oraz poszczególnych kierunków studiów. Proces rejestracji odbywa się również na poziomie centralnym. Nadzór na procesem rekrutacji sprawuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna. Szczegóły procesu rekrutacyjnego, w tym limity miejsc, zatwierdza Rada Wydziału Nauk Historycznych. Wszelkie niezbędne informacje dla kandydatów są zamieszczone na stronie internetowej UMK (umk.pl/kandydaci), a także na stronie internetowej Instytutu Archeologii, na której znajduje się też odnośnik do systemu IRK (archeologia.umk.pl/kandydat).

Od kilkunastu lat Uniwersytet Mikołaja Kopernika organizuje Ogólnopolskie Targi Ofert Edukacji Akademickiej „Promocja Edukacyjna”, adresowane do młodzieży szkół średnich, które mają na celu zaprezentowanie pełnej oferty dydaktycznej Uczelni i innych szkół wyższych, a także zasad naboru na poszczególne kierunki studiów oraz form promocji zawodowej absolwentów. Podczas targów odbywają się również „drzwi otwarte” na poszczególnych wydziałach UMK, czynnie uczestniczą w nich studenci i doktoranci archeologii. Instytut przygotowuje również własne materiały promocyjne dla kandydatów na studia.

2–3. Zasady, warunki i tryb uznawania oraz potwierdzania efektów uczenia się poza systemem studiów określa Uchwała Nr 128 senatu UMK z dnia 24 września 2019 roku w sprawie sposobu potwierdzania efektów uczenia się w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika (**Załącznik nr 3.2.1**). Efekty te są potwierdzane w zakresie, który odpowiada efektom uczenia się określonym w programie studiów dla danego przedmiotu na określonym kierunku, poziomie i profilu.

4. Zasady dyplomowania zostały określone w Zarządzeniu Nr 45 Rektora UMK w Toruniu z dnia 18 kwietnia 2016 roku (z późniejszymi zmianami) postępowanie w sprawie nadania tytułu zawodowego w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu ([Załącznik nr 3.4.1](#)) oraz w Regulaminie Studiów UMK w Toruniu przyjętym Uchwałą Nr 39 Senatu UMK w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2019 roku (z późniejszymi zmianami) ([Załączniki nr 3.4.2](#)). Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zaliczenie wszystkich wymaganych przedmiotów, zdanie egzaminów, zaliczenie ćwiczeń terenowych oraz złożenie pracy dyplomowej. Procedura dyplomowania prowadzona jest w systemie USOS – Archiwum Prac Dyplomowych. Od roku akademickiego 2018/2019, promotor przed zaakceptowaniem pracy, musi sprawdzić ją w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym – JSA (por. Kryterium 10); dopiero wówczas możliwe jest przygotowanie dwóch recenzji, w które student ma wgląd przed egzaminem dyplomowym. Wszystkie informacje i wzory dokumentów niezbędne w procedurze dyplomowania, a także warunki, jakie należy spełnić przed przystąpieniem do obrony pracy dyplomowej znajdują się na stronie Wydziału Nauk Historycznych (wnh.umk.pl/student/prace-dyplomowe).

Zakres egzaminu obejmuje ogólną wiedzę z archeologii oraz szczegółową wiedzę z zakresu problematyki pracy. Absolwenci studiów pierwszego stopnia otrzymują dyplom licencjata archeologii, drugiego stopnia – magistra archeologii, Zgodnie z Regulaminem Studiów UMK w dyplomie ukończenia studiów wpisywany jest ostateczny wynik studiów, który jest sumą: średniej arytmetycznej wszystkich ocen z egzaminów i zaliczeń (0,6 składowej), oceny pracy dyplomowej (0,2 składowej) oraz oceny egzaminu dyplomowego (0,2 składowej). Do dyplomu dołączony jest Suplement zawierający wykaz wszystkich zrealizowanych w trakcie studiów przedmiotów z podaniem liczby godzin i punktów ECTS oraz wykaz najważniejszych osiągnięć studenta.

5. W monitorowaniu i ocenie postępu studentów w trakcie studiów wykorzystywany jest system USOS ([Załącznik nr 3.5.1](#)).

Na podstawie przeprowadzanych każdego roku zestawień analizowane są między innymi relacje między liczbą osób przyjętych na studia a liczbą podejmujących kształcenia na I roku, a także odsetek osób rezygnujących ze studiów oraz kończących studia w terminie. Istniejąca w ostatnich latach możliwość aplikowania na więcej niż jeden kierunek studiów powoduje, że nie wszyscy przyjęci na I rok podejmują kształcenie na UMK.

Przyczyną rezygnacji ze studiów jest też niewątpliwie system rekrutacji, polegający na konkursie świadectw maturalnych, który uniemożliwia bezpośredni kontakt z potencjalnymi studentami. W związku z tym nie ma możliwości zorientowania się, jakie są motywacje kandydatów, co w przypadku kierunku archeologia ma istotne znaczenia. Na I rok studiów trafiają zatem również osoby w niewielkim stopniu zainteresowane archeologią (lub w ogóle studiami), które albo same odchodzą z Uczelni, albo nie są w stanie podołać obowiązkowi, co skutkuje skreśleniem z listy studentów. Obowiązujący w UMK Regulamin Studiów umożliwia kształcenie na więcej niż jednym kierunku studiów, niekiedy jednak jest to trudne ze względów organizacyjnych i merytorycznych, a w konsekwencji prowadzi do rezygnacji z jednego z nich. W ostatnim czasie niewywiązanie się z obowiązków studenta – niezaliczenie w terminie zajęć z danego roku akademickiego, niedotrzymywanie terminów składania prac dyplomowych i tym samym opóźnione kończenie studiów – wynika między innymi z podejmowanych różnego rodzaju prac zarobkowych, także związanych z archeologią (np. udział w badaniach ratowniczych). Ten ostatni przypadek dotyczy zwłaszcza studentów wyższych lat. Należy jednak wspomnieć, że zgodnie z Regulaminem Studiów możliwe jest warunkowe wpisanie studenta na wyższy semestr, przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej, a także ubieganie się o indywidualny tryb odbywania zajęć dydaktycznych w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). W przypadku sytuacji losowych studentom przysługuje również prawo do urlopu dziekańskiego.

Warto dodać, że notowane w ostatnich latach mniejsze zainteresowanie studiami archeologicznymi na UMK z jednej strony wynika z niżu demograficznego oraz ogólnego spadku zainteresowania studiami humanistycznymi, ale także z charakteru tego ośrodka akademickiego, usytuowanego w mieście średniej wielkości.

W celu zwiększenia liczby kandydatów na studia archeologiczne podejmowane są, skierowane do młodzieży, różnego rodzaju przedsięwzięcia promujące i popularyzujące, między innymi festiwale, festyny, warsztaty, wykłady, konferencje, wystawy, w które aktywnie włączają się studenci, doktoranci i pracownicy toruńskiej archeologii (por. Kryterium 8). Z ważniejszych warto wymienić Festyn Archeologiczny w Biskupinie, Festyn Archeologiczny „Wehikuł czasu” w Wietrzychowicach, Festiwal Smaku w Grucznie, Toruński Festiwal Nauki i Sztuki, Toruńska Noc Naukowców, Dni Grunwaldu, Wielki Międzynarodowy Turniej Rycerski w Golubiu-Dobrzyniu, Targi Rekonstrukcji Historycznej w Malborku, „Weekend z archeologią” organizowany przez Muzeum Archeologiczne w Gdańsku. W ramach uniwersytetu również podejmowane są działania mające na celu promocję poszczególnych kierunków, takie jak Targi Edukacyjne i Drzwi Otwarte Wydziału Nauk Historycznych. Toruńska archeologia jest też obecna w mediach społecznościowych i portalach informacyjnych, w tym na Facebooku Instytutu Archeologii. Pracownicy i studenci współpracują z instytucjami kultury (m. in. z Muzeum Okręgowym w Toruniu, Muzeum Okręgowym im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Muzeum im. J. Kasprówicza w Inowrocławiu, Muzeum Ziemi Dobrzyńskiej w Rypinie, Muzeum Ziemi PAN w Warszawie, Muzeum Okręgowym Ziemi Kaliskiej w Kaliszu, Fundacją „Fibula”) oraz edukacji – szkołami średnimi, między innymi w Bydgoszczy, Powidzu, Dąbrowie Chełmińskiej, Chełmży), Uniwersytetem Dziecięcym, prowadzonym przez Fundację Amicus Universitatis Nicolai Copernici oraz realizując ofertę edukacyjną Wydziału Nauk Historycznych, adresowaną do uczniów Torunia i okolic.

Jednym z działań mających uatrakcyjnić ofertę dydaktyczną Instytutu Archeologii i tym samym zwiększyć liczbę ubiegających się o przyjęcie na kierunek archeologia było przygotowanie programu dwóch specjalności – konserwacja zabytków archeologicznych (na studiach pierwszego stopnia) oraz rekonstrukcja i wizualizacja dziedzictwa archeologicznego (najpierw w ramach rekrutacji śródrocznej na studiach pierwszego stopnia, a następnie na studiach drugiego stopnia).

6. Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia w zakresie archeologii odpowiadają zakładanym efektom kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się, umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. W ewaluacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia podstawę stanowi ocena, której dokonuje prowadzący zajęcia; sposób formułowania tej oceny został poddany standaryzacji zależnie od typu kursów z uwagi na ich specyfikę i sposób pracy na zajęciach. System oceniania każdego przedmiotu uwzględniony jest w sylabusie; postulowana jest standaryzacja form i sposobów oceniania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Programy zajęć są monitorowane na podstawie ankiet ewaluacyjnych pod kątem realizacji efektów kształcenia (por. Kryterium 10). Wydziałowa Komisja ds. Oceny Jakości Kształcenia, składająca się z przedstawicieli wszystkich kierunków studiów, w tym studenci i doktoranci, corocznie opracowuje i przedstawia na posiedzeniu Rady Wydziału, raport z ankiet ewaluacyjnych. Jeśli treści realizowane przez dany przedmiot bądź sposób sprawdzanie efektów kształcenia odbiegają od założeń ujętych w sylabusie, który powinien odpowiadać programowi studiów, przeprowadzana jest indywidualna ocena takiej sytuacji.

7. Osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów podlega ocenie rocznej (na Wydziale Nauk Historycznych obowiązuje roczne rozliczenie), uzyskiwanej z egzaminów i zaliczeń przewidzianych w programie studiów; metody i kryteria oceniania zawarte są w sylabusach. Metody sprawdzania i oceniania realizacji efektów uczenia się wynikają z formy prowadzonych zajęć – inne są w przypadku wykładów informacyjnych, inne w odniesieniu do laboratoriów, ćwiczeń, konwersatoriów. Egzaminy i zaliczenia mają zarówno formy ustne, jak i pisemne. Do zaliczenia laboratoriów, ćwiczeń i konwersatoriów niezbędne jest też przygotowanie pisemnych prac etapowych, wystąpień ustnych, projektów, dokumentacji. Z uwagi na specyfikę kierunku, część zajęć wymaga też sprawdzenie umiejętności praktycznych. Dodatkowo wpływ na ocenę może mieć także aktywne uczestnictwo w zajęciach. Efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji dla poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusach (dostępnych na stronie przedmiotu w USOS-Webie przed rozpoczęciem zajęć), znajdują się w nich również treści zajęć i podstawowa literatura. Prowadzący zajęcia na pierwszym spotkaniu również informuje o wymaganiach związanych z zaliczeniem oraz udziela informacji dotyczących formalnej strony zajęć. Sylabusy dostępne w systemie USOS zawierają cele kształcenia, treści zajęć, podstawową literaturę oraz formę i warunki zaliczenia przedmiotu.

8. Nie dotyczy.

9. Nie dotyczy.

*

Tematyka prac dyplomowych związana jest z zainteresowaniami badawczymi pracowników Instytutu Archeologii prowadzących seminaria. Tematy ustalane są przez promotorów, którzy uwzględniają propozycje studentów. Jak wyżej wspomniano (por. Kryterium 2) niewielka liczebność grup na seminariach dyplomowych sprzyja indywidualnej pracy ze studentem. Prace dyplomowe przygotowywane przez studentów archeologii poświęcone są zagadnieniom, które można przedstawić wykorzystując dostępną literaturę, ale w wielu przypadkach są to opracowania i analizy konkretnych źródeł lub zespołów źródeł archeologicznych. W pracy dyplomowej student wykazuje się umiejętnością krytyki źródeł archeologicznych oraz krytycznego korzystania z literatury, a także znajomością formalnych zasad pisania prac dyplomowych, z którymi zapoznaje się na zajęcia „Techniki pracy naukowej w archeologii”, poprzedzających seminaria dyplomowe.

Absolwenci kierunku archeologia są dobrze przygotowani do pracy w instytucjach naukowych, placówkach muzealnych i urzędach konserwatorskich. W praktyce jednak tylko nieliczni znajdują tam zatrudnienie, co wynika z nasycenia rynku pracy w tym obszarze. Umiejętności i kompetencje społeczne, które studenci archeologii nabywają w toku kształcenia, pozwalają jednak na podjęcie pracy w miejscach niezwiązanych z ukończonym kierunkiem studiów. Pracodawcy cenią sobie kreatywność, samodzielność, umiejętność organizacji pracy oraz pracy w zespole, komunikatywność, sumiennność, dokładność, dążenie do rozwoju, etykę zawodową. W wielu przypadkach absolwenci archeologii, dzięki wymienionym umiejętnościom i kompetencjom są zatrudniani na kierowniczych stanowiskach, a także prowadzą własną działalność, w tym związaną z ukończonym kierunkiem studiów (firmy archeologiczne, zajmujące się między innymi prowadzeniem badań ratowniczych, nadzorami archeologicznymi). Informacje o miejscu zatrudnienia i podejmowanych pracach przekazują osobiście swoim wykładowcom i promotorom, a także interesariuszom zewnętrznym, którzy nierzadko stają się ich pracodawcami. Absolwenci archeologii, aby dostosować swoje umiejętności i kompetencje społeczne do rynku pracy, często kontynuują kształcenia na studiach podyplomowych oraz różnego rodzaju kursach specjalistycznych, podnoszących kwalifikacje.

Ogólnouniwersytecką jednostką, zajmującą się badaniem losów zawodowych absolwentów jest Dział Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK – Biuro Karier UMK (<http://www.biurokarier.umk.pl/>; **Załącznik nr 3.7.1**; zakres działalności Biura Karier został też przedstawiony w Kryteriach 8 i 10). Co roku przesyła ono władzom Wydziału Nauk Historycznych sprawozdanie z prowadzonych badań losów absolwentów poszczególnych kierunków studiów prowadzonych przez Wydział, w tym archeologii (monitoring po sześciu miesiącach od zakończenia studiów oraz po trzech latach od zakończenia studiów). Raport sporządzany jest na podstawie specjalnie przygotowanych ankiet zwrotnych, które między innymi zawierają pytania o stopień przydatności zasobów zdobytych w toku kształcenia. Liczba absolwentów archeologii jest niewielka, nie wszyscy też przekazują zwrotne informacje do Biura Karier; w przypadku studiów pierwszego stopnia jest to kilkanaście procent absolwentów, w odniesieniu do studiów drugiego stopnia – kilka procent. Z raportu wynika, że znaczna większość osób, które ukończyły kierunek archeologia jest aktywna zawodowo i podnosi swoje kwalifikacje. Znajdują one zatrudnienie zgodnie ze swoimi umiejętnościami (np. w instytucjach kultury, urzędach konserwatorskich), ale też – częściej – w miejscach niezwiązanych z ukończonym kierunkiem studiów, w których mogą wykorzystać zdobyte w toku kształcenia kompetencje społeczne (por. wyżej).

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

1. W Instytucie Archeologii UMK zatrudnieni są: pracownicy badawczo-dydaktyczni (dwadzieścia pięć osób), badawczy (siedem osób – w ramach grantów NCN) i dydaktyczni (jedna osoba), łącznie 33 osoby. Kadre uzupełnia pracownica administracyjna (sekretariat Instytutu Archeologii). Pośród wymienionych: 6 osób to profesorowie tytularni (w tym jedna zatrudniona w ramach projektu badawczego), 10 – doktorzy habilitowani zatrudnieni na stanowisku profesora Uniwersytetu, 16 – doktorzy (z których jedna osoba wszczęła w ostatnim czasie procedurę habilitacyjną), w tym 6 osób zatrudnionych jest w ramach projektów badawczych, skład osobowy Instytutu uzupełnia jeden magister. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku archeologia posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia. Poświadczony dorobkiem badania naukowe pracowników prowadzących zajęcia na archeologii, ich przynależność do obszaru i dziedziny kształcenia zgodne są z wymogami dotyczącymi efektów kształcenia określonymi w programie studiów. Na szczególną uwagę zasługują liczne artykuły publikowane przez pracowników w renomowanych, wysoko punktowanych czasopismach zagranicznych takich jak „Quaternary International”, „World Archaeology”, „Journal of Anthropological Archaeology”, „Journal of Osteoarchaeology”, „Journal of Osteoarchaeology”, „Antiquity” czy „Vegetation History and Archaeobotany”. Wiele z nich notowanych jest na tzw. Liście Filadelfijskiej. O dużej aktywności badawczej pracowników Instytutu Archeologii UMK świadczą również liczne granty Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki, jak również Mnikisterstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, uzyskiwane w ramach programów operacyjnych Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Do najważniejszych realizowanych obecnie zaliczyć należy granty pt. „Społeczności mezołityczne Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego. Enklawa osadnicza w Ludowicach, gm. Wąbrzeźno (NCN, OPUS), „Krzemień czekoladowy na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej. Wydobywanie, użytkowanie i dystrybucja” (NCN Sonata Bis), „Człowiek na pograniczu” (NPRH), „Koń w Polsce wczesnopiastowskiej i dzielnicowej. Studium interdyscyplinarne” (NCN), czy „Castra Terrae Culmensis – na rubieży chrześcijańskiego świata. Interdyscyplinarne badania nad warownym budownictwem zakonu krzyżackiego w świetle źródeł archeologiczno-architektonicznych, historycznych i przyrodniczych”

(NPRH) czy „Krypty grobowe pw. św. Franciszka z Asyżu w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych” (NCN). Pracownicy Instytutu Archeologii biorą również udział w licznych konferencjach zarówno krajowych, jak i zagranicznych organizowanych głównie na terenie Europy (Niemcy, Hiszpania, Francja, Anglia itp.). Szczegółowy wykaz pracowników, ich zainteresowań badawczych oraz najważniejsze publikacje z naciskiem na ostatnie 6 lat zawiera „Charakterystyka nauczycieli akademickich” (por. Część III, Załącznik nr 2.I.4).

Wysoką jakość pracy naukowej w Instytucie Archeologii UMK potwierdziło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznając w trakcie oceny parametrycznej w 2017 roku Wydziałowi Nauk Historycznych UMK kategorię A+. Bardzo dobrą opinię o studiach w zakresie archeologii potwierdził miesięcznik „Perspektywy”, lokując toruńską archeologię na 4 miejscu w 2018 roku w swoim najpopularniejszym rankingu uczelni i kierunków studiów w Polsce (por. <http://www.perspektywy.pl/2018/ranking-kierunkow>, dostęp 08.10.19).

Dbając o stały rozwój kadry w zakresie pracy dydaktycznej uczelnia oferuje pracownikom pogłębianie kompetencji w formie rozmaitych kursów, w tym w zakresie „Akademicki język angielski – podnoszenie kompetencji w zakresie dydaktyki w języku obcym”, „Działania w zakresie kompetencji dotyczących innowacyjnych umiejętności dydaktycznych”, „Działania w zakresie kompetencji dotyczących umiejętności informatycznych” i „Działania w zakresie kompetencji dotyczących zarządzania informacją”. W minionych latach rozmaite kursy tego rodzaju, w ramach projektu „Podniesienie kompetencji kadry dydaktycznej UMK” (POWER KADRY; Załącznik nr 4.1.1).

2. Obsada zajęć określona została wraz z wprowadzeniem nowego programu dydaktycznego; przedyskutowano ją wówczas w ramach Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz na posiedzeniach Rady Instytutu Archeologii UMK (por. Część III, Załącznik nr 2.I.2). Corocznie, przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego jest ona korygowana przez wspomnianą Komisję. Długoletnia praktyka dowodzi, że forma ta jest najbardziej efektywna.

3. W Instytucie Archeologii UMK zasadą przygotowywania obsady zajęć jest kompetencyjność, czyli przypisywanie do danego kursu osób, które prowadzą badania naukowe tematycznie związane z treściami zajęć (por. Część III, Załączniki nr 3.I.2, 2.I.4). W zakresie przygotowywania studentów do pracy naukowej umożliwia to indywidualne pogłębianie treści przez osoby zainteresowane. Studenci są również zachęceni do konsultowania się z pracownikami Instytutu na dyżurach (lista dyżurów jest dostępna na stronie internetowej Instytutu, jej papierowa wersja na tablicy ogłoszeń dla studentów oraz przy wejściu do Sekretariatu).

Na ostatnim roku studiów licencjackich oraz na studiach magisterskich studenci włączani są w pracę naukową na kilka sposobów, między innymi poprzez uczestnictwo w seminariach dyplomowych, które poprzez koncentrację na wybranym obszarze zagadnień umożliwiają rozwijanie określonych kompetencji, a także udział w badaniach archeologicznych prowadzonych zarówno w ramach ćwiczeń terenowych, jak i grantów badawczych, pozyskanych głównie w ramach programów Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (por. wyżej – Załącznik nr 1.2.1). Co roku z odpowiednim wyprzedzeniem każda z jednostek Instytutu Archeologii, w miarę możliwości i potrzeb, przedstawia ofertę ćwiczeń terenowych (pot. Kryterium 2).

4. Kwestie polityki osobowej na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika reguluje Uchwała Nr 177 Senatu UMK z dnia 19 grudnia 2017 roku (z późniejszymi zmianami) w sprawie polityki osobowej oraz zasad i trybu zatrudniania nauczycieli akademickich. Zgodnie z tym dokumentem kierunki polityki osobowej ustala Senat, Rektor zaś koordynuje politykę osobową Wydziałów, którą w praktyce realizuje Dziekan. Podstawowym celem polityki osobowej jest realizacja założeń wynikających ze Strategii UMK.

Zakres obowiązków dydaktycznych wraz ze szczegółowymi kwestiami rodzaju zajęć dydaktycznych oraz zasad obliczania godzin reguluje Uchwała Nr 107 Senatu UMK z dnia 23 czerwca 2015 roku (z późniejszymi zmianami; **por. Kryterium 2, Załącznik nr 2.1.1**). Warto – w kontekście kształcenia – podkreślić, że dokument ten nakłada na pracowników obowiązek ciągłego doskonalenia procesu kształcenia. Prowadzone zajęcia są również regularnie hospitowane.

Pracownicy badawczo-dydaktycznie oceniani są przez Wydziałową Komisję Oceniającą, w trybie czteroletnim. Samodzielni pracownicy oceniani są zaocznie, na podstawie przygotowanych przez siebie kwestionariuszy oceny. Ocena młodszych pracowników nauki odbywa się poprzez bezpośrednią rozmowę dotyczącą treści przedłożonego kwestionariusza, zaopiniowanego przez przełożonego. Dotyczy ona działalności dydaktycznej, naukowej, organizacyjnej i wsparta jest materiałami z hospitacji zajęć oraz ankietami przeprowadzonymi wśród studentów. Wyniki działalności Wydziałowej Komisji Oceniającej w sposób istotny kształtują politykę kadrową na Wydziale. Kryteria oceny pracowników Wydziału Nauk Historycznych oraz kryteria awansu są szczegółowo określone i opublikowane na stronie internetowej Wydziału (<https://www.wnh.umk.pl/wydzial/kryteria-oceny-i-awansu/>).

W Instytucie Archeologii w miarę możliwości realizowano cztery priorytety. 1) Utrzymanie zróżnicowania kompetencyjnego zatrudnionej kadry, zapewniającej objęcie jak najszerszego obszaru badań i powiązanej z nią dydaktyki, w tym dotyczącej szczególnie: a) przemian kulturowych społeczności pradziejowych, b) archeologii antycznej, c) archeologii średniowiecza i nowożytności, d) archeologii architektury, e) archeologii podwodnej, f) historii i rekonstrukcji środowiska przyrodniczego, h) badań traseologicznych wytworów pradziejowych. 2) Ze względu na interdyscyplinarność archeologii rozwijanie kadry zajmującej się archeologią środowiskową z rozwiniętymi kompetencjami w zakresie stosowania metod przyrodniczych – w ramach grantu NCN z zakresu archeologii środowiskowej zatrudniono jednego pracownika na etacie badawczym oraz dwóch doktorantów na stażach naukowych. Szeregi kadry wzmocnione zostały także ostatnio przejściem do Instytutu Archeologii samodzielnego pracownika z Zakładu Antropologii Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. 3) Rozwijanie kadry w zakresie konserwacji zabytków archeologicznych w ramach ochrony dziedzictwa archeologicznego – zatrudnienie emerytowanej profesor z Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Wydziału Sztuk Pięknych. 4) Rozwijane aktywności dotyczącej archeologii eksperymentalnej i społecznej – zatrudnienie na etat inżyniersko-techniczny w ramach specjalnych środków statutowych (tzw. SPUB) osoby do Pracowni Traseologii, obecnie przyjętej na stanowisko adiunkta do Katedry Prahistorii.

Czynnikiem ograniczającym możliwości realizacji polityki kadrowej Instytutu Archeologii w latach 2013/2014–2017 była trudna sytuacja finansowa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, która przyczyniła się do uszczuplenia kadry badawczo-dydaktycznej, jak również ograniczenie potrzeb dydaktycznych związanych ze zmniejszającą się z roku na rok liczbą studentów studiujących na Wydziale Nauk Historycznych, w tym na kierunku archeologia. Były to główne przyczyny straty etatu w związku z odejściem w 2014 roku z Instytutu Archeologii samodzielnego pracownika, ówczesnego kierownika Zakładu Archeologii Antycznej. Osłabiło to znacznie Zakład, zważywszy, że dwa lata wcześniej z pracy zrezygnowała zatrudniona w tej jednostce osoba na stanowisku adiunkta. Zmiany kadrowe we wspomnianym okresie dotyczyły również Zakładu Archeologii Podwodnej. W 2017 roku, w związku z negatywną oceną Wydziałowej Komisji Oceniającej, osoby zatrudnionej na stanowisku asystenta, po rocznym zamrożeniu etatu, w drodze konkursu przyjęta została w to miejsce kolejna osoba. W ostatnim roku wobec niewystarczającej aktywności naukowej Wydziałowa Komisja Oceniająca zaproponowała również przejście pracownika z tytułem doktora zatrudnionego na stanowisku asystenta w Zakładzie Archeologii Starszej i Środkowej Epoki Kamienia z etatu badawczo-dydaktycznego na etat dydaktyczny. Decyzja Komisji o dalszym zatrudnieniu Pana Doktora związana była przede

wszystkim z Jego wiedzą i doświadczeniem w zakresie humanistyki cyfrowej i prowadzonych przez Niego zajęciach dydaktycznych.

Istotnym wzmocnieniem kadrowym Instytutu Archeologii w ostatnich latach stali się pracownicy zatrudnieni w ramach projektów badawczych Narodowego Centrum Nauki. W sumie w latach 2016–2019 przyjęte zostały na etaty badawcze aż cztery nowe osoby .

Dużym wzmocnieniem Instytutu Archeologii było przejście na 1/5 etatu badawczego tytułowego profesora z Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Wydziału Sztuk Pięknych UMK, osoby odpowiedzialnej za zorganizowanie w Instytucie stażu dla studentów UNESCO z krajów rozwijających się. Ponadto obecnie w oparciu o deklaracje przynależności dyscyplinarnej do Instytutu przeniosła się jedna osoba zatrudniona na stanowisku profesora UMK, która dotychczas pracowała w Zakładzie Antropologii na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska.

Działalność dydaktyczną Instytutu Archeologii w ostatnich latach wspomagali również pracownicy inżynieryjno-techniczni, w sumie siedem osób będących specjalistami w różnych zakresach tematycznych obejmujących dzieje szkła, traseologię, archeologię środowiskowa, ceramikę naczyniowa, archeologię architektury, techniki dokumentacyjne oraz archeologię podwodną, między innymi przygotowując materiały do zajęć, uczestnicząc w organizacji ćwiczeń terenowych oraz udzielając konsultacji. Ponadto w Instytucie, w ramach stypendiów grantowych, zatrudnionych jest trzech doktorantów.

Istotnym czynnikiem porządkującym na nowo kwestie kadrowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika jest zasadnicza reorganizacja strukturalna związana z wprowadzeniem w życie Konstytucji dla Nauki. W jej rezultacie przeprowadzono reorganizację struktury Instytutu Archeologii, polegającą na scaleniu dotychczasowych Zakładów i Pracowni, miejsce których powołano cztery nowe jednostki organizacyjne – Katedry: Prahistorii (8 osób), Starożytności i Wczesnego Średniowiecza (8 osób); Archeologii Średniowiecza i Czasów Nowożytnych (8 osób) oraz Archeologii Środowiskowej i Paleoekologii Człowieka (7 osób). Z tego powodu rozwój kadrowy Instytutu w najbliższym czasie będzie związany z wyżej wspomnianą reorganizacją.

5. Za elementy systemu wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego można uznać przyznawane co roku nagrody i wyróżnienia JM Rektora UMK za osiągnięcia w dziedzinie naukowo-badawczej, osiągnięcia organizacyjne oraz dydaktyczne, zarówno indywidualne, jak i zespołowe, a także system stypendiów Rektora UMK za wysoko punktowane publikacje naukowe, funkcjonujący od 2017 roku. Wielokrotnie beneficjentami tych stypendiów byli pracownicy Instytutu Archeologii, publikujący w prestiżowych czasopismach zagranicznych. Jednocześnie na podkreślenie zasługuje wysoka motywacja wewnętrzna części pracowników Instytutu, czego świadectwem są przede wszystkim zdobyte w latach 2013–2019 liczne granty badawcze Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (prof. dr hab. Anna Drażkowska, prof. dr hab. K. Cyrek, prof. dr hab. Wojciech Chudziak, prof. dr hab. Daniel Makowiecki, dr hab. Grzegorz Osipowicz, prof. UMK, dr Jacek Rakoczy, dr Magdalena Sudoł-Procyk, dr hab. Marcin Wiewióra, prof. UMK), jak i awanse naukowe. Struktura postępowań awansowych w Instytucie Archeologii w latach 2013–2018 wyglądała następująco:

- przeprowadzono 18 procedur nadania stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia, w tym było 17 uczestników studiów doktoranckich w zakresie archeologii, prowadzonych na UMK;
- przeprowadzono siedem postępowań habilitacyjnych w zakresie nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk historycznych, w tym było dwóch pracowników Instytutu Archeologii UMK i pięciu pracowników spoza UMK (w tym jedno bez nadania);
- przeprowadzono 5 procedur nadania tytułu profesora zwyczajnego, w tym cztery zakończone; wszystkie osoby to obecnie pracownicy Instytutu Archeologii (Anna Drażkowska – 2014 rok; Jadwiga Łukaszewicz – 2015 rok; Krzysztof Cyrek – 2016 rok; Daniel Makowiecki – 2016 rok; Jolanta Małecka-Kukawka – 2018 rok).

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

1. Instytut Archeologii zajmuje dwa połączone budynki o powierzchni około 5300 m², w tym powierzchnia magazynów do przechowywania materiałów źródłowych wynosi 480 m², piwnic zaś około 990 m². W Instytucie znajdują się dwie sale wykładowe (główna, im. Prof. Romana Jakimowicza na 145 miejsc oraz mniejsza na 90 miejsc) o łącznej powierzchni około 202 m², sześć sal ćwiczeniowych i konwersatoryjnych (pięć – 30 miejsc, jedna – 16 miejsc) o łącznej powierzchni około 210 m², sala muzealna (Gabinet Zabytków) przeznaczona do zajęć ze źródłoznawstwa (16 miejsc) o powierzchni około 55 m², sala seminaryjna (12 miejsc) o powierzchni około 17 m², pracownia komputerowa (8 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz skaner i drukarka 3D) o powierzchni około 34 m².

Ponadto Instytut w latach 2013–2019 dysponował pięcioma pomieszczeniami laboratoryjnymi w Pracowni Dokumentacji i Konserwacji o łącznej powierzchni około 395 m², oraz trzema w Pracowni Rekonstrukcji Środowiska Przyrodniczego o łącznej powierzchni około 55 m², gabinetami przeznaczonymi do dokumentacji i opracowywania materiałów o łącznej powierzchni około 123 m² oraz laboratorium w Pracowni Traseologii o powierzchni około 12 m². W salach wykładowych i ćwiczeniowych znajdują się tablice bezpyłowe, projektory multimedialne, sprzęt audio/video.

Wszystkie Zakłady i Pracownie Instytutu dysponowały osobnymi pokojami dla pracowników wyposażonymi w sprzęt komputerowy oraz pokojami przeznaczonymi do dokumentacji i opracowywania materiałów. Poza tym w budynkach znajdują się pomieszczenia dla doktorantów, również ze sprzętem komputerowym (por. Część III, Załącznik nr 2.I.6).

W obrębie posesji użytkowanej przez Instytut Archeologii UMK bezpośrednio przy budynkach magazynowo-laboratoryjnych znajduje się również wchodzący w skład infrastruktury skansen archeologiczny pełniący funkcje naukowe, edukacyjne i dydaktyczne. Na powierzchni około 0,15 ha przy wsparciu uzyskanym w ramach realizacji zadania SPUB zbudowano zespół historycznych budynków (szałas, półziemianka, chata zrębowa, kuźnia itp.) oraz zrekonstruowano odkryte w regionie i przewiezione do Instytutu groby skrzynkowe z wczesnej epoki żelaza.

2. W związku z licznymi pracami terenowymi Instytut Archeologii użycza też w różnych miejscach w kraju dodatkowe magazyny na sprzęt do badań terenowych, co w znaczący sposób ułatwia logistykę badań i organizację ćwiczeń terenowych.

3. Na Wydziale Nauk Historycznych oraz w Instytucie Archeologii w całym budynku istnieje (po uprzednim zalogowaniu za pośrednictwem Uniwersyteckiego Centrum Informatycznego) dostęp do szerokopasmowego Internetu. Podstawowy sposób dostępu dla studentów oparty jest na systemie Eduroam (działającym na uczelniach w całej Europie). Ponadto na wniosek kierownika jednostki może zostać uruchomiony przez Uniwersyteckie Centrum Informatyczne dostęp czasowy związany na przykład z jednorazowym, kilkudniowym wydarzeniem (np. warsztaty, konferencja, seminaria). Uzyskanie przez studentów przyjezdnych – na przykład w ramach wymiany Erasmus+ – konta w Uczelnianym Systemie Obsługi Studiów (USOS), umożliwia szybkie i bezproblemowe zainstalowanie oprogramowania do łączenia się z siecią Eduroam w przypadku studentów, którzy nim nie dysponowali w swojej macierzystej uczelni. Monitorowanie dostępności sieci w budynku odbywa się w trybie ciągłym. Ma to na celu zagwarantowanie dostępności do Internetu we wszystkich pomieszczeniach budynku.

4. Cały budynek Instytutu jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (wyposażono go w podjazdy, windy, platformy, brak progów, dostosowane toalety). Szersze informacje na temat udogodnień stworzonych przez UMK na potrzeby studentów niepełnosprawnych znajdują się w Kryterium 8.

5. Studenci archeologii w trakcie studiów, zwłaszcza podczas przygotowywania prac dyplomowych (licencjackich, magisterskich) oraz rozpraw doktorskich, korzystają z całości dostępnych specjalistycznych zasobów jednostek Instytutu. Do dyspozycji są pracownie konserwacji, rekonstrukcji środowiska pradziejowego, traseologii czy metod komputerowych, wraz z całym sprzętem, którym dysponują: dygestoria, wanny, impregnacja próżniowa, etc. (konserwacja), mikroskopy, cyfrowy sprzęt pomiarowy, specjalistyczne oprogramowanie (traseologia i rekonstrukcja środowiska pradziejowego), druk, skanowanie 3D, konsultacje w zakresie pomiarowych urządzeń cyfrowych i oprogramowania (metody komputerowe) materiały porównawcze i kolekcje (rekonstrukcja środowiska pradziejowego i wszystkie jednostki Instytutu).

6. Podstawowym zasobem dydaktycznym jest księgozbiór mieszczący się w bibliotece Instytutu Archeologii. Jej pomieszczenia zajmują powierzchnię około 244 m², w tym około 140 m² przewidziano na magazyny. W bibliotece znajduje się czytelnia na około 30 miejsc z bogatym księgozbiorem podręcznym, zawierającym między innymi atlasy, słowniki, bibliografie, encyklopedie. Cały księgozbiór liczy około 17 tys. woluminów książek i czasopism. Biblioteka gromadzi wszystkie najnowsze podręczniki i monografie archeologiczne (także interdyscyplinarne) oraz czasopisma archeologiczne wiodące, a także te o charakterze regionalnym. Księgozbiór zawiera zarówno publikacje w języku polskim, jak i w językach obcych. Pozyskiwane są one w wyniku współpracy z ponad 54 instytucjami zagranicznymi i 62 krajowymi. Poza tym książki kupowane są z funduszy Instytutu, a także pochodzą z darów, między innymi księgozbiór związany z archeologią antyczną, stanowiący wyodrębnioną część. W ostatnich latach zasoby biblioteczne wzbogaciły się o liczne woluminy (łącznie około 200) z księgozbiorów prof. Romana Jakimowicza i prof. Kazimierza Żurowskiego. W bibliotece znajdują się cztery komputery z dostępem do Internetu (dwa z nich przeznaczone są do użytku studentów) oraz dwa czytniki kodów. Zbiory katalogowane są w bibliotecznym systemie Horizon; biblioteka prowadzi udostępnianie zbiorów w formie elektronicznej. Biblioteka Instytutu Archeologii UMK ma własną stronę internetową (<http://biblioteki.umk.pl/index.php/biblioteka-instytutu-archeologii>).

Biblioteka Uniwersytecka (ul. Gagarina 13, 87–100 Toruń) oferuje: 1 385 699 książek, 638 016 woluminów wydawnictw ciągłych (gazet, czasopism, wydawnictw seryjnych i zbiorowych), 511 283 tys. woluminów jednostek zbiorów specjalnych oraz 459 230 jednostek e-zasobów. Licencyjny dostęp do zasobów elektronicznych zawiera 65 baz danych, 294 893 książek elektronicznych, 36 660 tytułów czasopism elektronicznych. Ponadto w Bibliotece Uniwersyteckiej znajduje się 46 000 zdigitalizowanych obiektów dostępnych w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej i blisko 5,6 tysiąca (dane z kwietnia 2019 rok) zdeponowanych publikacji w repozytorium instytucjonalnym RUMAK (powyższy stan zasobów Biblioteki Głównej z dnia 31 grudnia 2018 roku).

Do dyspozycji studentów archeologii jest również Biblioteka Humanistyczna UMK, zlokalizowana w budynku Collegium Humanisticum, siedzibie Wydziału Nauk Historycznych.

Studenci UMK korzystają z dostępnych baz danych przez Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOS). Każdy student posiada indywidualne konto w Systemie, do którego loguje się przez Centralny Punkt Logowania. Na stronie Biblioteki Uniwersyteckiej dostępne są również bazy cyfrowe, między innymi:

– Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa: zawiera zasoby dydaktyczne, naukowe, literackie związane nie tylko z regionem, ale także niezbędne w procesie nauczania uczelni wyższych

oraz szkół w województwie. Biblioteka cyfrowa jest częścią ogólnopolskiej sieci bibliotek cyfrowych, digitalizuje, udostępnia i przechowuje dziedzictwo kulturowe Polski wspierając tym samym kulturę i naukę kraju. Jej zasób przyrasta rokrocznie o parę tysięcy nowych obiektów (<http://kpbc.umk.pl/dlibra>).

– Zasób Cyfrowy UMK: zawiera głównie podręczniki i materiały niedostępne w bibliotekach sieci UMK lub dostępne w jednym egzemplarzu oraz materiały zeskanowane w związku z ich zabezpieczeniem i ochroną). Dostępne są one na terenie budynków UMK bez potrzeby logowania (<http://zc.umk.pl/dlibra>).

– Baza EBSCO Library, Information Science & Technology Abstracts: baza zawiera abstrakty artykułów (z ponad 600 czasopism), książek, raportów i sprawozdań z badań. Zakres: bibliotekarstwo, bibliometria, klasyfikacja dokumentów, wyszukiwanie i zarządzanie informacją. Dostęp dla użytkowników UMK poprzez serwis EBSCO.

– J-STOR: to elektroniczne pełnotekstowe archiwum czasopism naukowych. Do dyspozycji są obecnie dla użytkowników UMK trzy kolekcje Arts & Sciences I II i III. W bazie J-STOR znajdują się wszystkie wydane numery danego tytułu od pierwszego, ale bez bieżących zeszytów. Istnieje możliwość dostępu do archiwum spoza sieci UMK, na przykład z komputerów domowych (po uwierzytelnieniu) z adresu <http://han3.uci.umk.pl/han/jstor/>.

– IBUK Libra: dostęp pełnotekstowy do 1256 książek elektronicznych z polskich wydawnictw, tj. PWN, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Wolters Kluwer, wydawnictwa akademickie i inne.

Wejście do wszystkich baz danych możliwe jest za pośrednictwem strony Biblioteki Uniwersyteckiej z adresu: https://www.bu.umk.pl/czytelnia_online. Bazy testowe (do tygodników online, kolekcji książek elektronicznych) z różnych dziedzin; dostęp do nich zmienia się i jest ograniczony, obecnie obejmuje on m.in. Springer eBooks (https://www.bu.umk.pl/bazy_testowe). Wszystkie dostępne linki znajdują się na stronie Biblioteki www.bu.umk.pl w zakładce „zasoby”.

Materiały dydaktyczne, poza bibliotekami, są również udostępniane elektronicznie: przez platformę Moodle (<https://moodle.umk.pl/WNH>) oraz w formie załączników w korespondencji elektronicznej. Do tego ostatniego służy osobna zakładka w systemie USOS, zwana obecnie USOS-mailem, a wcześniej U-mailem. Umożliwia ona szybką komunikację między prowadzącymi a studentami dzięki temu, że korzysta z wewnętrznej, uniwersyteckiej bazy danych studentów i pracowników.

Ważnym uzupełnieniem bazy dydaktycznej jest stała wystawa, przygotowana z okazji jubileuszu 70-lecia Uczelni. Wyeksponowana w łączniku pomiędzy dwoma budynkami, została poświęcona historii archeologii na UMK i w ośrodku toruńskim, prowadzonych kierunkach badawczych, kadrze naukowo-badawczej, infrastrukturze, osiągnięciach, a także kierunkach kształcenia. Wystawa także dobrze służy wizerunkowi zewnętrznemu Instytutu Archeologii i Uniwersytetowi Mikołaja Kopernika.

Do zasobów dydaktycznych Instytutu Archeologii zaliczyć należy również stałą wystawę archeologiczną pt. „Tajemnice Góry św. Wawrzyńca”, powstałą w 2003 roku, prezentowaną obecnie na Zamku w Golubiu Dobrzyniu.

7. Monitorowanie i doskonalenie bazy dydaktycznej odbywa się w sposób ciągły, bez sformalizowanych mechanizmów, lecz w oparciu o zindywidualizowane potrzeby. Pracownicy śledzą rynek wydawniczy w zakresie swoich zainteresowań. Gdy pojawiają się pozycje, które chcą wykorzystać na zajęciach lub są potrzebne w pracy seminaryjnej (np. dla przygotowania pracy dyplomowej), zgłaszają to w bibliotece Instytut oraz Dyrekcji. W praktyce zgłoszenia takie zawsze, po uprzednim sprawdzeniu ceny poszukiwanych pozycji, kończą się nabyciem wskazanych wydawnictw, co wraz z szerokim dostępem do zasobów cyfrowych oraz daleko posuniętą digitalizacją materiałów zapewnia stały dostęp do najnowszych publikacji naukowych.

W przypadku zaplecza technicznego, z uwagi na znaczące koszty aparatury (tachimetry, stacje GNSS, mikroskopy, osprzęt laboratoryjny, stacje robocze – komputery wyższej klasy niż biurowe, urządzenia pomiarowe czy sprzęt wykopaliskowy), modernizację sprzętu realizuje się wielotorowo. Zaledwie część środków pochodzi z funduszy uniwersyteckich, przeznaczone są przede wszystkim na zaplecze dydaktyczne. Znaczącym wsparciem w zakupie aparatury badawczej są realizowane przez wielu pracowników Instytutu Archeologii granty (m.in. Narodowego Centrum Nauki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego i inne), pozwalające na zakup bardziej zaawansowanych rozwiązań. Zapotrzebowania w zakresie nowych technologii (jak zakup drukarki 3D czy udostępnienie sprzętu geodezyjnego na potrzeby dydaktyczne) są realizowane w miarę możliwości finansowych Instytutu.

Typowe zaplecze biurowe i materiały użytkowe także wykorzystywane do prowadzenia zajęć są na bieżąco obsługiwane przez pion administracyjno-gospodarczy. Drobne naprawy i prace konserwacyjne są wykonywane na bieżąco.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

1. Instytut Archeologii utrzymuje kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym, uwzględniając specyfikę swojego profilu naukowego i dydaktycznego. Na pierwszym planie są instytucje naukowe, kulturalne i edukacyjne. Priorytetem działań obecnych władz Instytutu jest stworzenie takich relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, aby każdy student rozpoczynający naukę na kierunku archeologia miał zagwarantowane ciekawe i umożliwiające wielokierunkowy rozwój miejsce odbywania staży i praktyk, zarówno krajowych, jak i zagranicznych (w ramach programu Erasmus+). Docelowo przewidywane są również takie działania, które poprzez zacieśnienie więzi z interesariuszami Wydziału Nauk Historycznych stworzyłyby absolwentom szanse na zatrudnienie w instytucjach współpracujących z Wydziałem oraz Instytutem. W związku z tym planowane jest przedstawienie interesariuszom oferty Wydziału wraz z profilem studenta i absolwenta Wydziału i Instytutu oraz odniesienie oczekiwań pracodawców do wiedzy i umiejętności absolwentów kierunku archeologia. Wydział Nauk Historycznych oraz Instytut Archeologii (oprócz wspomnianych wyżej jednostek UMK takich jak Biuro Karier czy Program Absolwent UMK) od lat prowadzi ścisłą współpracę z Działem Kształcenia UMK, mającym za zadanie między innymi monitorowanie programów studiów oferowanych przez Wydział pod kątem ich zgodności ze standardami oraz aktualności.

„Humanista – Stażysta – Menadżer! Zarządzanie dziedzictwem kulturowym”, POWER WNH, 2016–2017 (I edycja) i 2018–2019 (II edycja) to projekt Wydziału Nauk Historycznych UMK, który otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020. Jego celem było podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadających potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa. Program był realizowany na Wydziale Nauk Historycznych w dwóch edycjach: w latach 2016–2017 (numer projektu: POWR.03.01.00–00-S214/15) i latach 2018–2019 (numer projektu: POWR.03.01.00–00-S019/17). Ze środków europejskich zostały sfinansowane płatne staże zawodowe w wiodących instytucjach kultury dla odpowiednio 108 (dla pierwszej edycji) i 263 (dla edycji drugiej) studentów ostatnich lat studiów wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale. Projekt został wyróżniony i doceniony przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, a ewaluacja pokazuje znaczący wzrost kompetencji uczestników staży i ich szans na rynku pracy. Nawiązane kontakty rozszerzyły grono interesariuszy zewnętrznych Wydziału, a opinie instytucji stażowych i opiekunów praktyk mogą być uwzględniane w pracach nad programem studiów. W pierwszej edycji programu

udział wzięło 19 studentów studiów magisterskich kierunku archeologia. Odbyli oni staże między innymi w: Aqua System Controls sp. z o.o., ArcheOptics Tomasz Zielenkiewicz, Fundacji Zamek Dybów i Gród Nieszawa, Instytucie Adama Mickiewicza, Instytucie Promocji Historii Sp. z o.o., Ministry Of Culture Of Ukraine, National Museum of the History of Ukraine, Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Narodowym Muzeum Morskim w Gdańsku, Toruńskiej Agencji Kulturalnej, Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Toruniu. Program umożliwił odbycie staży w Polsce i poza granicami. W edycji drugiej staże zrealizowało 30 studentów kierunku archeologia, którzy w roku 2018 byli na II i III roku studiów licencjackich oraz I i II roku studiów magisterskich. Odbyli oni staże między innymi w: ArcheOptics Tomasz Zielenkiewicz, Centrum Technologii Audiowizualnych CeTA, Centrum Kultury „Browar B.”, Centrum Sztuki Współczesnej Znaki Czasu, Dolnośląskiej Szkole Wyższej, Fundacji Biuro Kultury, Fundacji Gospodarcza Pro Europa, Instytucie Morskim w Gdańsku, Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, Muzeum Archeologicznym w Gdańsku, Muzeum Archeologicznym w Poznaniu, Muzeum Etnograficznym im. Marii Znamierowskiej-Prüfferowej w Toruniu, Muzeum Mazowieckim w Płocku, Muzeum Narodowym we Wrocławiu, Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Okręgowym w Toruniu, Muzeum Wojsk Lądowych w Bydgoszczy, Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku, Regionalnym Instytucie Kultury w Katowicach, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej Książnica Kopernikańska w Toruniu. Program obejmował tylko staże krajowe, ale był adresowany zarówno dla studentów studiów licencjackich, jak i magisterskich (https://powerwnh.umk.pl/pages/main_page/, dostęp 10.10.19).

Wydział Nauk Historycznych we współpracy z partnerami od 1 października 2016 roku do 30 września 2019 roku realizował kolejny projekt adresowany do studentów – UNI-KOMP-AS. Jego głównym celem było podniesienie wśród studentów najstarszych roczników kompetencji zawodowych i komunikacyjnych, zdiagnozowanych przez pracodawców jako deficytowe u młodych ludzi. Poprzez realizację warsztatów, szkoleń certyfikowanych, pracę w zespołach projektowych i wizyty studyjne zwiększono potencjał absolwentów Wydziału Nauk Historycznych na rynku pracy. W projekcie uczestniczyło 17 studentów archeologii. Był on szansą na rozwój umiejętności organizacji pracy, kreatywności, analitycznego myślenia, zaangażowania, komunikacji interpersonalnej i pracy zespołowej, jak również okazją do kontaktu z pracodawcami. W tym celu nawiązano współpracę i zaangażowano przedstawicieli prowadzących działalność zawodową w obszarze społeczno-kulturalnym. Kooperowano z instytucjami zarówno krajowymi, w tym toruńskimi, takimi jak: Centrum Kulturalno-Kongresowe Jordanki, Fundacja Biuro Kultury – organizator Międzynarodowego Festiwalu Filmowego TOFIFEST, Galeria Sztuki WOZOWNIA, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Urząd Miasta Torunia, Muzeum Drukarstwa i Piśmiennictwa w Grębocinie, Centrum Kultury Zamek Krzyżacki w Toruniu, Fundacja VERDA, Muzeum Łazienki Królewskie, Tabulus (usługi archiwizacyjne), Muzeum Żydów Polskich POLIN, Dom Aukcyjny DESA Unicum, Narodowe Centrum Kultury, Archiwum Główne Akt Dawnych, Fundacja Edukacja dla Demokracji, a także z partnerami zagranicznymi: Kreativ Kultur Berlin – centrum doradcze ds. promocji kultury i przemysłów kreatywnych, Kulturzentrum „Freiland” – centrum kultury o profilu partycypacyjnym, organizacji CJD Kulturzentrum Berlin, Kulturzentrum Moabit, Beratungszentrum für Kulturförderung und Kreativwirtschaft – centrum doradcze ds. promocji kultury i przemysłów kreatywnych. Projekt UNI-KOMP-AS dofinansowany kwotą blisko 3 mln zł został wdrożony w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa: III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, Działanie: 3.1 Kompetencje w szkolnictwie wyższym, (<https://www.biurokarrrier.umk.pl/projekty-uni-komp-as>, dostęp 10.10.19).

2. Instytut Archeologii dąży do jak najszerszego kontaktu z potencjalnymi pracodawcami. Na podstawie kontaktów naukowych pracowników oraz umów o współpracy stara się zwiększyć grono interesariuszy, wśród których są instytucje kulturalne i naukowe. Różnorodność interesariuszy Instytutu stanowi odzwierciedlenie szerokiego spektrum instytucji, w których studenci odbywają staże i praktyki oraz znajdują zatrudnienie. Generalnie spotkania z interesariuszami wewnętrznymi potwierdzają dobre przygotowanie studentów i programu studiów do potrzeb potencjalnych pracodawców. Ważnym elementem przygotowania studentów do wykonywania zawodu archeologa są ćwiczenia terenowe, dające wiedzę praktyczną. Za przebieg ćwiczeń odpowiedzialny jest opiekun ćwiczeń. Następnie wnioski z pracy ze studentami są poddawane analizie przez Instytutową Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Archeologii Radę Instytutu i władze dziekańskie.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Umiędzynarodowienie studiów jest ważnym elementem strategii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika oraz Wydziału Nauk Historycznych (por. Kryterium 1, Załączniki nr 1.1.3 i 1.1.6). Dlatego też program studiów oraz jego organizacja w Instytucie Archeologii mają na celu realizację następujących zadań:

- 1) podniesienie roli umiędzynarodowienia w procesie kształcenia na poszczególnych poziomach studiów;
- 2) dbałość o udział studentów zagranicznych, korzystających z Programu Erasmus+, w studiowaniu na kierunku archeologia, poprzez stworzenie pakietów zajęć w języku angielskim oraz uczestnictwo w konferencjach międzynarodowych;
- 3) dbałość o przygotowanie studentów do uczenia się w językach obcych i weryfikację osiągniętych kompetencji;
- 4) dbałość o skalę i zasięg mobilności oraz wyminę międzynarodową studentów i kadry z uczelniami partnerskimi w ramach programu Erasmus+ oraz krajami programu;
- 5) zachęcanie wykładowców z zagranicy do prowadzenia zajęć w ramach programu Erasmus+;
6. monitorowanie umiędzynarodowienia.

1. W koncepcji kształcenia pod względem umiędzynarodowienia studiów podstawową rolę odgrywa nauczanie języków obcych i zapoznanie studentów ze słownictwem specjalistycznym (terminologia archeologiczna); jest ono realizowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w Zarządzenie Nr 7 Rektora UMK z dnia 7 lutego 2019 roku w sprawie szczegółowego trybu organizacji zajęć z języków obcych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (Załącznik nr 7.1.1). Studenci pogłębiają znajomości języków obcych w ramach obowiązkowej i uzupełniającej ścieżki językowej, przygotowanych przez lektorów Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Mają też możliwość kształcenia się w językach obcych w ramach pakietu zajęć ogólnouniwersyteckich (por. Kryterium 2).

2. Celowi umiędzynarodowienia studiów na kierunku archeologia służy oferta zajęć prowadzonych w ramach programu Erasmus+. Realizowane są one jednocześnie w ramach zajęć ogólnouniwersyteckich, na które mogą uczęszczać studenci z Polski kształcący się na UMK. Od 2014 roku w ofercie dydaktycznej Instytutu Archeologii znajduje się jednosemestralny pakiet zajęć w języku angielskim pt. „Polish Archaeology on History of Culture and Environment in the Middle Europe”, przygotowany dla studentów z zagranicy, prowadzony przez dziewięciu dydaktyków z tej jednostki. Uczęszczają na nie głównie studenci z programu Erasmus+ oraz, w mniejszym stopniu, polscy (Załącznik nr 7.2.1; por. też Część III, Załącznik nr 1.6).

Umiędzynarodowienie jest też realizowane dzięki podpisaniu w roku akademickim 2018/2019 umowy pomiędzy Uniwersytetem Mikołaja Kopernika a Polskim Komitetem ds.

UNESCO (PK ds. UNESCO), w ramach Programu Stypendialnego UNESCO/Poland Co-Sponsored Fellowships Programme in Conservation and Archaeology. Dzięki niej został zrealizowany projekt dydaktyczny wraz z zajęciami w języku angielskim „Archeological heritage protection – UNESCO scholars” (por. Kryterium 1, Załącznik nr 1.1.7). Uczestniczyły w nim trzy osoby z Sudanu i jedna z Tunezji. Zapoznały się one z zasadami konserwacji i ochrony zabytków archeologicznych, odbyły stosowne praktyczne zajęcia laboratoryjne, uzyskały wiedzę z zakresu kultur społeczeństw prahistorycznych i historycznych ziem polskich i Europy. Projekt jest kontynuowany w bieżącym roku akademickim. Biorą w nim udział trzy osoby – z Egiptu, Sudanu i Syrii.

W 2018 roku podpisano partnerską umowę powołującą do życia uniwersyteckie centrum o nazwie Polski Instytut Archeologiczny w Atenach (The Polish Archaeological Institute at Athens). Instytutu Archeologii UMK jest w nim reprezentowany zarówno w Radzie Partnerskiej, jak i Radzie Naukowej. W statucie centrum, odnośnie do jego celów, zawarto zapis o udzielaniu pomocy w realizowaniu programu nauczania studentów uczelni polskich na terenie Grecji (stypendia, staże, udział w pracach terenowych i studiach muzealnych) oraz w innych formach aktywności naukowej i kulturalnej.

Element umiędzynarodowienia stanowią też konferencje naukowe, szczególnie ważna w tym względzie była szósta edycja „Postgraduate Zooarchaeological Forum”, zorganizowana w 2017 roku przez członków Międzywydziałowego Studenckiego Koła Bioarcheologii, działającego przy Instytucie Archeologii UMK. Koło to zrzesza głównie studentów i doktorantów archeologii. Podczas konferencji studenci studiów drugiego stopnia, doktoranci i młodzi badacze z uczelni europejskich prezentowali referaty i postery, między innymi upowszechniające wyniki własnych badań prowadzonych pod okiem swoich opiekunów z Instytutu Archeologii (Załącznik nr 7.2.2). Doktoranci archeologii czynnie uczestniczyli też w konferencji archeozoologicznej pt. „10. Tagung der Gesellschaft für Archäozoologie und Prähistorische Anthropologie E.V.”, zorganizowanej przez Instytut Archeologii w dniach od 28 września do 1 października 2014 roku. Warto w tym miejscu dodać, że prowadzone na Wydziale Nauk Historycznych studia doktoranckie w zakresie archeologii stwarzają absolwentom studiów drugiego stopnia, zaangażowanym w prace badawcze, możliwość kontynuacji ścieżki kształcenia. Pozwalają również na prowadzenie własnych badań.

3. Przygotowanie studentów kierunku archeologia do uczenia się w językach obcych jest realizowane poprzez obowiązkowe zajęcia z języka obcego nowożytnego, na studiach pierwszego stopnia (semestry trzeci i czwarty), w wymiarze 120 godzin. Od roku akademickiego 2019/2020 język obcy został uwzględniony na studiach drugiego stopnia (drugi semestr) w wymiarze 30 godzin (por. Kryterium 2). W treściach większości zajęć pojawia się również bazowa terminologia archeologiczna oraz literatura uzupełniająca w językach obcych.

4. Instytut Archeologii dysponuje ofertą wymiany studenckiej w 15 uczelniach partnerskich z ośmiu krajów Europy w ramach programu Erasmus+ (Załącznik nr 7.4.1). Trzeba jednak przyznać, że w ostatnich latach liczba studentów toruńskiej archeologii, korzystających z niego drastycznie zmalała – z kilku we wcześniejszych latach do zaledwie jednej osoby w roku akademickim 2014/2015. W latach 2013/2015–2015/2016 z oferty studiów za granicą skorzystały cztery osoby, a trzy kolejne wyjechały na praktyki. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka. Główna to system boloński, który poprzez dwustopniowość studiów ograniczył częstotliwość aplikowania o wyjazdy. Kolejnej upatrywać należy w coraz mniejszej liczbie studentów przystępujących do studiów archeologicznych i kontynuujących je na obu poziomach.

W ramach dodatkowych działań towarzyszących badaniom terenowym zorganizowano międzynarodową wymianę studentów i wolontariuszy. Skorzystało z niej kilkadziesiąt osób z ośrodków naukowych w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Holandii, Hiszpanii,

Niemczech, Litwie, Włoszech, Estonii, Szwajcarii (**Załącznik nr 7.4.2**). Obecnie prowadzone są rozmowy dotyczące podpisania umowy o stałej współpracy z holenderską organizacją „Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie” oraz austriacką „Erlebnis Archäologie”.

Przygotowana w Instytucie Archeologii oferta zajęć dydaktycznych i programów uzupełniających umożliwia studentom z innych krajów udział w stażach naukowych. Wśród nich warto wymienić gości z Czech, ukierunkowanych w macierzystych uczelniach na badania archeozoologiczne oraz archeologiczno-architektoniczne (**Załącznik nr 7.4.2**). Z kolei w zajęciach poświęconych konserwacji zabytków archeologicznych i ochronie dziedzictwa archeologicznego uczestniczyli stażyści programu UNESCO.

W ramach różnych programów realizowanych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika i we współpracy Uczelni z partnerami zagranicznymi pracownicy Instytutu Archeologii prowadzili wykłady w języku angielskim. Wśród nich były: a) zajęcia z konserwacji zabytków archeologicznych i ćwiczenia terenowe (program Leonardo – SOURCE, w ramach Archeological field School; 2014 rok); b) zajęcia z konserwacji zabytków archeologicznych w zespole szkół Orchard Lake Schools w Michigan, USA (2017 rok); c) wykłady dotyczące archeologii i badań Instytutu Archeologii dla słuchaczy z International Academy Michigan. Mają też możliwości współpracy z ośrodkami akademickimi w Europie poprzez umowy międzyinstytucjonalne zawarte w ramach Programu Erasmus+ jako Staff Mobility. Trzeba jednak przyznać, że w ostatnich latach nie korzystano z tej możliwości.

5. Dzięki podpisanym umowom partnerskim Instytut Archeologii UMK gościł dr. Lubosza Chrustovskiego z West Bohemian University. Podczas tygodniowego pobytu studenci i pracownicy Instytutu wysłuchali wykładów poświęconych: krajobrazowi miejsc sakralnych, muzyce u ludów prahistorycznych obszarów Czech, badaniu wizerunków naskalnych w ujęciu archeologii postprocesualnej oraz archeologii teoretycznej.

6. Władze Wydziału Nauk Historycznych stworzyły zestaw informacji ułatwiających studentom uczestnictwo w wyjazdach na studia w uczelniach programu i partnerskich. Rozwojem współpracy międzynarodowej zajmuje się Pełnomocnik Dziekana ds. Mobilności, w Instytucie Archeologii – koordynator programu Erasmus+. Zasady dotyczące wyjazdów regulują dokumenty zamieszczone na stronie Działu Współpracy Międzynarodowej UMK, w zakładce „Mobilność”. Dwa razy w roku (wiosną oraz jesienią) organizowane są nabory na wyjazdy w ramach programu Erasmus+ dla studentów całego Wydziału Nauk Historycznych. Rekrutacja poprzedzona jest akcją informacyjną wśród studentów. Zgłoszenia muszą zawierać list motywacyjny, potwierdzenie znajomości języka obcego, średnią ocen, a także wstępny program studiów zagranicznych. Selekcji kandydatów dokonuje Komisja Wydziałowa pod przewodnictwem Pełnomocnika Dziekana ds. Mobilności, do której należą koordynatorzy Programu poszczególnych jednostek Wydziału. Za monitoring i ocenę rozwoju umiędzynarodowienia Wydziału Nauk Historycznych odpowiada Prodziekan ds. Współpracy z Otoczeniem Zewnętrznym, Pełnomocnik Dziekana ds. Mobilności, a także przedstawiciele jednostek Wydziału, w tym Zastępca Dyrektora Instytutu Archeologii. Wszelkie konieczne informacje dotyczące programów mobilności są umieszczone zarówno na stronie Wydziału Nauk Historycznych, jak i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w specjalnych zakładkach opisanych jako Erasmus+.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Studiowanie w Instytucie Archeologii UMK opiera się na idei wspierania studentów, w tym niepełnosprawnych, we wszelkich aspektach ich rozwoju intelektualnego, naukowego, organizacyjnego i społecznego. Służą temu: 1) wsparcie dla studentów niepełnosprawnych; 2) studenckie koła naukowe; 3) programy mobilności krajowej i międzynarodowej, uczestniczenie w programach i projektach badawczych, udzielania porad zawodowych; 4) system motywowania studentów do osiągania wysokich wyników; 5) informacje o systemie wsparcia; 6) zgłaszanie skarg; 7) obsługa administracyjna i system informacji; 8) informacje o zagrożeniach wynikających ze sposobów działania i funkcjonowania UMK; 9) ocena i doskonalenie systemu wsparcia oraz motywowania studentów.

1. Warunki studiowania osób niepełnosprawnych ruchowo są zapewnione według zasad obowiązujących na UMK. W Instytucie Archeologii znajdują się odpowiednie windy do ułatwienia poruszania się studentów między piętrami i dwoma segmentami Instytutu (por. Kryteria 2 i 6). Ponadto osoba niepełnosprawna (nie tylko motorycznie) może zwrócić się do uczelnianego Zespołu ds. Studentów Niepełnosprawnych, będącego jednostką ogólnouczelnianą, oferującą pomoc dostosowaną do indywidualnych potrzeb. Student może złożyć wniosek o przydzielenie asystenta dydaktycznego, który udziela różnych form codziennej pomocy. Aczkolwiek pozytywne rozpatrzenie prośby jest zależne od liczby składanych wniosków. W skali całej Uczelni dostępnych jest także dwóch kierowców transportowych, a dwa domy studenckie są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wydziałowa strona internetowa jest dostosowana do kryteriów standardu WCAG 2.0, ułatwiającego korzystanie z niej przez osoby z dysfunkcją wzrokową. Obecnie na kierunku studiuje jedna osoba niepełnosprawna.

2. Wsparciem studentów w procesie uczenia się jest możliwość aktywnego uczestnictwa w ośmiu studenckich kołach naukowych, działających przy Instytucie Archeologii UMK. Pieczę nad nimi sprawują pracownicy badawczo-dydaktyczni z tej jednostki. Do dyspozycji każdego z kół przeznaczono odrębne pomieszczenie w budynku Instytutu. Poprzez współpracę z instytucjami zewnętrznymi (np. Muzeum Archeologicznym w Biskupinie, koła naukowe uczestniczą w corocznych festynach i festiwalach nauki. Ich aktywność przejawia się również organizowaniu wykładów, konferencji, warsztatów i forów dyskusyjnych. Ze środków przeznaczonych na dydaktykę Instytut Archeologii wspiera organizowane przez koła wyjazdy do muzeów i ośrodków archeologicznych w kraju i za granicą, służące pogłębianiu wiedzy.

3. Dla studentów Wydziału Nauk Historycznych dostępny jest program Most. Dzięki niemu studenci mogą kształcić się przez semestr lub rok akademicki na jednej z ponad 20 polskich uczelni partnerskich. Rekrutacja odbywa się dwa razy do roku od 15 kwietnia do 15 maja (rekrutacja na semestr zimowy i cały rok akademicki) oraz od 31 października do 30 listopada (rekrutacja na semestr letni). Szczegółowe informacje można znaleźć na stronie Wydziału Nauk Historycznych (<https://www.wnh.umk.pl/student/program-most/>). W ostatnich latach nie było chętnych do skorzystania z tej formy studiów.

Studenci archeologii studiów pierwszego i drugiego stopnia mogą korzystać z programu mobilności w ramach Erasmus+ (na semestr lub rok), wyjeżdżając do wybranej uczelni programu i partnerskiej. Celowi temu służą stypendia zagwarantowane w zasadach wspomnianego programu. Obok umów podpisanych przez Instytut Archeologii studenci mogą także korzystać z umów podpisanych przez koordynatora Wydziału Nauk Historycznych, gdy pojawia się taka potrzeba (pełna lista podpisanych umów – https://www.umk.pl/wspolpraca/erasmus_plus/partnerzy/), Szczegółowe informacje o programie Erasmus+ znajdują się na stronie Wydziału Nauk Historycznych (<https://www.wnh.umk.pl/student/erasmus/>) oraz Uniwersytetu Mikołaja Ko-

pernika (<https://www.umk.pl/studenci/mobilnosc/>). W latach 2013/14–2015/16 z tej oferty dydaktycznej skorzystało czterech studentów, a trzech wyjechało na praktyki. W ramach programu Erasmus+ na studia archeologiczne przyjechało 21 studentów.

Wszyscy studenci archeologii mają szansę na włączenie się w działalność badawczą Instytutu poprzez uczestnictwo w zajęciach terenowych oraz laboratoryjnych. Efektem tego są wspólne z pracownikami Instytutu publikacje naukowe, co dotyczy głównie studentów trzeciego stopnia (**Załącznik nr 8.3.1**).

Uniwersytet Mikołaja Kopernika oferuje studentom możliwość uzyskania porady zawodowej oraz informacji o rynku pracy w Dziale Zawodowej Promocji Studentów i Absolwentów UMK – Burze Karier (por. Kryteria 3 i 10). Pośredniczy ono w znalezieniu pracy czy stażu, prowadząc bazy danych ofert. W przypadku rejestracji w Biurze, student może otrzymywać również spersonalizowane propozycje zatrudnienia. Prowadzone są także indywidualne spotkania z doradcami zawodowymi w celu planowania ścieżki rozwoju zawodowego. Biuro organizuje szkolenia i warsztaty podnoszące umiejętności radzenia sobie na rynku pracy, między innymi z zakresu tworzenia dokumentów aplikacyjnych, radzenia sobie podczas procesu rekrutacji, określania potencjału zawodowego, doskonalenia umiejętności przydatnych na rynku pracy oraz rozwijania kompetencji zawodowych.

Podniesienie umiejętności praktycznych studentów ostatnich lat studiów i wsparcie ich w procesie wchodzenia na rynek pracy było celem projektów realizowanych na Wydziale Nauk Historycznych, finansowanych ze środków Programu Operacyjnego „Wiedza Edukacja Rozwój” – POWER WNH „Humanista – Stażysta – Menadżer!” Zarządzanie dziedzictwem kulturowym” oraz UNI-KOMP-AS (por. Kryterium 6). Uczestniczyli w nich również studenci archeologii.

4. System motywowania studentów jest realizowany poprzez stypendia naukowe przyznawane za uzyskanie wysokich wyników w nauce, zgodnie z Zarządzeniem Nr 192 Rektora UMK z dnia 6 października 2014 roku (z późniejszymi zmianami); może je uzyskać 8% studentów legitymujących się najlepszymi osiągnięciami naukowymi (paragraf 25 Zarządzenia; **Załącznik nr 8.4.1**). W roku akademickim 2016/2017 na kierunku archeologia stypendia pobierały trzy osoby ze studiów pierwszego stopnia, jedna ze studiów drugiego stopnia, pięć ze studiów trzeciego stopnia. W roku akademickim 2018/2019 stypendia przyznano czterem osobom ze studiów pierwszego stopnia i także czterem ze studiów drugiego stopnia. Z funduszu dydaktycznego Instytutu Archeologii oraz tzw. funduszu „Repety WNH” dofinansowywane są również wyjazdy studentów na konferencje. Na Wydziale Nauk Historycznych organizowany jest konkurs na najlepszego studenta i absolwenta Wydziału.

Ważnym czynnikiem zachęcającym studentów do uzyskiwania jak najlepszych wyników jest nagroda im. Romana Jakimowicza, przyznawana corocznie, od 2009 roku, laureatowi konkursu na najlepszą pracę magisterską napisaną i obronioną w Instytucie Archeologii UMK. Nominowani do niej przez promotorów są absolwenci studiów magisterskich, którzy uzyskali za prace dyplomowe oceny bardzo dobre. Laureat wyłaniany jest w drodze tajnego głosowania członków Kapituły Promotorów Prac Magisterskich Instytutu Archeologii, pod przewodnictwem Dyrektora Instytutu. W konkursie, oprócz nagrody głównej, przyznawane są wyróżnienia. Wszyscy laureaci otrzymują nagrody i wyróżnienia podczas corocznego, odbywającego się w Instytucie Archeologii Seminarium Gwiazdkowego (**Załącznik nr 8.4.2**). Laureat Nagrody zgłaszany jest do ogólnopolskiego konkursu na najlepszą pracę magisterską w zakresie archeologii, organizowanego przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

5. O systemie wsparcia studenci dowiadują się wraz z początkiem każdego roku akademickiego. Wówczas odbywają się spotkania studentów pierwszego roku studiów pierwszego stop-

nia z Prodziekanem ds. Studenckich Wydziału Nauk Historycznych UMK, pracownikami Dziekanatu, Dyrekcją Instytutu Archeologii, podczas których przekazywane są informacje o najważniejszych zapisach z regulaminu studiów oraz o możliwości korzystania z poszczególnych form wsparcia w rozwoju naukowym oraz wsparcia materialnego.

Źródłem informacji o możliwościach wsparcia materialnego jest też strona internetowa UMK (<http://www.stypendia.umk.pl>), na której można znaleźć potrzebne regulaminy, wzory oświadczeń, opis obsługi generatora stypendialnego, terminy składania wniosków oraz odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania. Dodatkowe informacje na temat dokumentów można uzyskać w Dziekanacie Wydziału Nauk Historycznych i skorzystać z pomocy oddelegowanego do tych spraw pracownika dziekanatu, obecnie jest to pani Małgorzata Buczkowska (e-mail: goscia@umk.pl, pok. C.0.34, tel. 00 48 56 611 37 78). Typowe podania i wnioski studentów, na przykład o przyznanie Indywidualnego Programu Studiów, Indywidualnej Organizacji Studiów, urlopu dziekańskiego, powtarzania roku, itp., jak i innych spraw losowych, dyscyplinarnych, wymagających zindywidualizowanego podejścia w granicach obowiązujących przepisów prawa, są rozpatrywane przez Prodziekana ds. Studenckich, wcześniej przez dr. hab. Waldemara Chorążyczewskiego, prof. UMK, obecnie – dr. hab. Marlenę Jabłońską, prof. UMK.

Zasady pomocy materialnej dla studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika reguluje Zarządzenie Nr 192 Rektora UMK w Toruniu z dnia 6 października 2014 roku (por. wyżej – Kryterium 8, punkt 4, **Załącznik nr 8.4.1**) oraz Regulamin świadczeń materialnych dla studentów (Zarządzenie Nr 138 Rektora UMK z dnia 1 października 2019 roku; **Załącznik nr 8.5.1**).

6. Wszelkie skargi studentów mogą być zgłaszane do opiekuna roku, poprzez Wydziałową Radę Samorządu a także bezpośrednio u Dyrektora i jego Zastępcy. Trzeba jednak przyznać, że w ostatnich latach nie odnotowano skarg płynących z grona studentów.

7. Pełną obsługę administracyjną studentów zapewnia dziekanat Wydziału Nauk Historycznych, wszelkie przydatne informacje znajdują się na stronie internetowej Wydziału (<https://www.wnh.umk.pl/>, zwłaszcza w zakładce „Student”). Informacje o programie kształcenia i procedurach związanych z organizacją studiów dostępne są na stronie Wydziału Nauk Historycznych, do której podpięta jest też strona Instytutu Archeologii. Pełna oferta kształcenia znajduje się także w systemie USOS. Obsługą studiów archeologicznych pierwszego i drugiego stopnia z ramienia Dziekanatu zajmuje się pani Małgorzata Lewandowska (e-mail: gosciam@umk.pl, pok. C.0.23, tel. 00 48 56 611 37 13). Informacje o procesie dydaktycznym przekazują także opiekunowie poszczególnych lat studiów, Zastępca Dyrektora Instytutu Archeologii (obecnie prof. dr. hab. Daniel Makowiecki) oraz Prodziekan ds. Studenckich Wydziału Nauk Historycznych – pani dr. hab. Marlena Jabłońska, prof. UMK, a także sekretariat Instytutu Archeologii.

8. Identyfikowaniem zagrożeń wynikających ze sposobów działania i funkcjonowania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika na różnych poziomach jego organizacji oraz rekomendowaniem rozwiązań, które ograniczałyby ryzyko ich wystąpienia zajmuje się Pełnomocnik Rektora ds. Integracji i Innowacji – prof. dr. hab. Roman Bäcker (pełnomocnik-Backer@umk.pl). Działalnością informacyjną dotyczącą bezpieczeństwa studentów oraz udzielaniem pomocy osobom dotkniętym zagrożeniem zajmuje się Pełnomocnik ds. Bezpieczeństwa Studentów i Doktorantów – mgr Paweł Rażny (<https://www.umk.pl/uczelnia/pełnomocnik-bezpieczenstwo/>), z którym Wydział Nauk Historycznych współpracuje w sytuacjach problemowych. Obecnie finalizowane są prace w Uczelnianym Centrum Informatycznym nad przeznaczoną dla polskich i zagranicznych studentów aplikacją mobilną Geert, która ma spełniać funkcje przewodnika po budynkach uniwersytetu oraz po Toruniu, pomagając rozpoznać miejsca niebezpieczne oraz

wezwać pomoc bez konieczności mówienia po polsku lub angielsku (<http://kogni-lab.umk.pl/wp-content/uploads/2018/01/UMK-prezentacja-PL-Geert.pdf>).

9. Ocena i doskonalenie systemu wsparcia oraz motywowania studentów, ocena i doskonalenie elementów systemu służących wspieraniu procesu kształcenia prowadzona jest wielotorowo. Przedstawiciele studentów są członkami Rady Instytutu, Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, biorą udział w dyskusjach poświęconych sprawom studenckim, proponują, współtworzą i monitorują w ten sposób możliwość wypracowania optymalnych sposobów rozwiązywania problemów. Informują o mankamentach funkcjonowania poszczególnych rozwiązań, podpowiadają, jak poszerzyć i ulepszyć sposoby zachęcania studentów do mobilności i aktywności naukowej, ale także nagradzania najlepszych studentów i absolwentów Wydziału Nauk Historycznych. Poprzez Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego studenci mają możliwość zgłaszanie uwag dotyczących funkcjonowania Wydziału (<https://www.wnh.umk.pl/student/samorzad-studencki/>).

10. Monitorowanie form wsparcia dokonuje się poprzez współpracę Dyrekcji Instytutu z Samorządem Studenckim. Aktywna wymiana opinii o funkcjonowaniu systemów wsparcia w Instytucie i szerzej na Wydziale Nauk Historycznych odbywa się w ramach spotkań i współpracy opiekunów ze studenckimi kołami naukowymi. Przedstawiciele studentów uczestniczą w posiedzeniach Rady Instytutu. Ich opinie są istotnym czynnikiem w podejmowaniu decyzji dotyczący na przykład modyfikacji programu studiów. Ważnym wydarzeniem w monitorowaniu wsparcia jest też coroczne Seminarium Gwizdkowe (por. wyżej, Kryterium 8, punkt 4), w którym obok sprawozdawczo-naukowych wystąpień przedstawicieli poszczególnych jednostek Instytutu, wyniki swojej aktywności i osiągnięcia minionego roku relacjonują także przedstawiciele studencki z kół. Corocznie, w ramach harmonogram realizacji procedur Systemu Doskonałości Akademickiej, prowadzone są badania satysfakcji studentów i doktorantów.

Na poziomie ogólnouczelnianym funkcjonuje strona internetowa „jakosc.umk.pl”, która jest „Internetowym biurem” Systemu Doskonałości Akademickiej na UMK umożliwiającym zgłaszanie usprawnień w funkcjonowaniu Uniwersytetu. Każdy student może podzielić się swoimi sugestiami i uwagami dotyczącymi jakości funkcjonowania poszczególnych elementów działania Uczelni, dzięki karcie działań doskonalących. W celu przesłania swojej sugestii wystarczy na stronie głównej Jakości Kształcenia skorzystać z przycisku „Zgłoś teraz”. Po zalogowaniu się do serwisu za pomocą konta uniwersyteckiego zgłaszający/a zostanie przeniesiony/a do odpowiedniego formularza. Poprawne wypełnienie wszystkich pól pozwoli wysłać formularz z propozycją zmiany.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.

1–2. Informacje związane z rekrutacją na studia na Uniwersytet Mikołaja Kopernika (licencjackie, magisterskie, doktoranckie i podyplomowe) znajdują się na ogólnouczelnianej stronie internetowej <https://www.umk.pl/kandydaci/>. Dostępne są tam szczegółowe opisy kierunków studiów, w tym archeologii:

(https://www.umk.pl/kandydaci/informacje/?id=20170504133015&id_kierunku=130);

wyjaśnienie zasad rekrutacji:

(<https://www.umk.pl/kandydaci/krok-po-kroku/kampus-torunski>);

informacje na temat warunków przyjęcia na studia, terminów, wymaganych dokumentów, opłat, harmonogramu rekrutacji etc.:

(<https://www.umk.pl/kandydaci/niezbudnik/>);

oraz kontakt do Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej (<https://www.umk.pl/kandydaci/kontakt/>).

Szczegółowe zasady rekrutacji na kierunek archeologia, informacje o studiach pierwszego i drugiego stopnia można znaleźć na stronie:

<https://irk.umk.pl/2019/katalog.php?op=info&id=12510220&kategoria=>.

Informacje dla studiujących archeologię, o programie studiów, jego realizacji w danym roku akademickim, planie studiów czy harmonogramie znajdują się na stronie internetowej Instytutu Archeologii – <https://www.archeologia.umk.pl>, w zakładce „Student”. Program studiów od roku akademickiego 2019/2020 jest zamieszczony na stronie BIP <https://umk.bip.gov.pl/programy-studiuw-od-1-10-2019-r/>. Uwagi i zastrzeżenia dotyczące sposobu przekazywania, aktualności powyższych informacji można przesłać za pomocą formularza kontaktowego znajdującego się na stronie <https://www.archeologia.umk.pl> w zakładce „Kontakt” oraz „Administrator”: <https://www.archeologia.umk.pl/administrator>, lub bezpośrednio drogą telefoniczną/mailową do dr. Łukasza Czyżewskiego (tel. +48 56 611 23 27; lukasz.czyzewski@umk.pl).

Wydarzenia związane z życiem naukowym Instytutu Archeologii (publikowane książki i artykuły pracowników, wystąpienia konferencyjne i popularyzujące archeologię), informacje dotyczące aktywności studentów (działalność kół naukowych, wyjazdy na konferencje, udział w debatach itp.) oraz związane z archeologią na bieżąco udostępniane są na publicznej stronie Facebook: <https://pl-pl.facebook.com/instytut.archeologii.umk/>.

W systemie USOS wszyscy studiujący archeologię, na obu stopniach, znajdą sylabusy zajęć realizowanych w danym roku akademickim i w latach poprzednich, które szczegółowo przedstawiają efekty kształcenia/uczenia, liczbę punktów ETCS, rozkład punktowy całkowitego naładowania pracy studenta, opis zajęć, stosowane metody dydaktyczne, wykaz literatury oraz metody, kryteria oceniania. Plan zajęć dostępny jest również na stronie Instytutu: https://www.archeologia.umk.pl/student/studia-licencjackie/plan-zajec/#new_tab, oraz https://www.archeologia.umk.pl/student/studia-licencjackie/plan-zajec/#new_tab.

W zakładkach: /ćwiczenia terenowe/, /Erasmus+/, /koła naukowe/ kandydaci i studenci znajdą bieżące informacje dotyczące studiów zagranicznych, kół naukowych, konferencji i innych form aktywności naukowej oraz możliwości odbycia obowiązkowych ćwiczeń terenowych.

Opisane dane dostępne są dla wszystkich osób posiadających możliwość zalogowania się na stronie [umk.pl](https://www.umk.pl). Część materiałów dydaktycznych jest umieszczana przez prowadzących na platformie Moodle (<https://moodle.umk.pl/>).

Obecnie Uczelnia dostosowuje się do wymagań artkułu 358 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U 2018, poz. 1668) – wymagane przepisami dokumenty są już zamieszczane w Biuletynie Informacji Publicznej – umk.bip.gov.pl.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

1. Uniwersytet Mikołaja Kopernika prowadzi i systematycznie udoskonala politykę jakości kształcenia, realizowaną na wszystkich poziomach i formach kształcenia. Celem tych działań jest kreowanie warunków sprzyjających wymianie dobrych praktyk między poszczególnymi jednostkami Uczelni oraz budowanie akademickiej kultury jakości. W Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu przyjęto Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy „System Doskonałości Akademickiej” (WSZJK). Obejmuje on wszystkie formy i rodzaje studiów, na wszystkich poziomach kształcenia (Uchwała Nr 33 Senatu UMK z dnia 27 lutego 2018 roku; [Załącznik nr 10.1.1](#)).

Najnowsze, ramowe zasady doskonalenia programu studiów na UMK zostały określone w projekcie nowego Statutu Uczelni, przyjętym w dniu 16 kwietnia 2019, w rozdziale 11: Wewnętrzne Systemy Zapewniania Jakości, paragrafy 127–128 (por. **Kryterium 1, Załącznik nr 1.1.1**). Znalazły się tam między innymi zasady wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia i organizacji pracy (paragraf 127). Jego celem jest doskonalenie jakości kształcenia oraz organizacji pracy, przekładające się na budowanie kultury jakości, dobrą atmosferę i wysoką efektywność pracy, zadowolenie pracowników, studentów i doktorantów, efekty ekonomiczne oraz renomę Uniwersytetu. Natomiast paragraf 128 odnosi się do wewnętrznego systemu zapewniania jakości działalności naukowej w dyscyplinach naukowych. Jego celem jest doskonalenie badań naukowych, prac rozwojowych oraz twórczości artystycznej, przekładające się na osiągnięcie doskonałości naukowej nauczycieli akademickich w poszczególnych dyscyplinach naukowych. Obowiązuje on od 1 października 2019 roku, rekomendując stosowne zmiany dostosowawcze w zakresie obowiązującego na uczelni systemu regulacji, wdrażania i nadzoru ogólnej i szczegółowej polityki jakości.

Całościowa polityka jakości, projektowania, zatwierdzania, monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów na UMK koordynowana jest przez Księżę Jakości Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (wydanie 3 obowiązuje od 7 lutego 2018 roku; **Załącznik nr 10.1.2**), aktualizowaną w kolejnych edycjach przez Zespół Monitorujący Uczelnianą Radą ds. Jakości Kształcenia. Ważnym dokumentem są także rekomendacje Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia z marca 2018 roku (Rada powołana na mocy Zarządzenia Nr 126 Rektora UMK z dnia 16 sierpnia 2018 roku; **Załącznik nr 10.1.3**).

Pełen wykaz dokumentów opisujących oraz regulujących na UMK wszelkie działania prowadzone na rzecz tworzenia efektywnej polityki pro jakościowej obejmuje również następujące grupy Uchwał Senatu UMK oraz Zarządzeń Rektora:

Zarządzenia i Uchwały dotyczące struktury systemu zapewniania jakości kształcenia:

- Zarządzenie Nr 61 Rektora UMK z dnia 7 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych zadań wydziałowych koordynatorów ds. jakości kształcenia oraz wydziałowych rad ds. jakości kształcenia [Biuletyn Prawny UMK Nr 2, poz. 183] (**Załącznik nr 10.1.4**).
- Uchwała Nr 33 Senatu UMK z dnia 27 lutego 2018 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK Nr z 2018 poz. 68] (**por. wyżej – Załącznik nr 10.1.1**).
- Zarządzenie Nr 126 Rektora UMK z dnia 16 sierpnia 2018 roku w sprawie powołania Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK z 2018 r., poz. 294] (**por. wyżej – Załącznik nr 10.1.3**).

Zarządzenia dotyczące oceny zajęć dydaktycznych przez studentów:

- Zarządzenie Nr 60 Rektora UMK z dnia 7 kwietnia 2014 roku w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK Nr 2, poz. 182 z późn. zm.] (**Załącznik nr 10.1.5**).

Zarządzenia dotyczące procedury hospitacji zajęć dydaktycznych:

- Zarządzenie Nr 145 Rektora UMK z dnia 2 listopada 2015 roku w sprawie procedury hospitacji zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK z 2015 r., poz. 321] (**Załącznik nr 10.1.6**).

Zarządzenia dotyczące procedury monitorowania losów absolwentów:

– Zarządzenie Nr 103 Rektora UMK z dnia 5 lipca 2016 roku w sprawie procedury monitorowania losów absolwentów w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK z 2016 r., poz. 273] ([Załącznik nr 10.1.7](#)).

Zarządzenia dotyczące procedury badania satysfakcji pracowników oraz działań doskonalących jakość funkcjonowania uczelni:

– Zarządzenie Nr 57 Rektora UMK z dnia 29 kwietnia 2016 roku w sprawie procedury badania satysfakcji pracowników w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK z 2016 ., poz. 173] ([Załącznik nr 10.1.8](#)).

– Zarządzenie Nr 126 Rektora UMK z dnia 29 września 2015 roku w sprawie działań doskonalących jakość funkcjonowania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu [Biuletyn Prawny UMK z 2015 r., poz. 284] ([Załącznik nr 10.1.9](#)).

2. Podstawę prawną dotychczasowego działania systemu odpowiadającego za politykę jakości kształcenia na Wydziale Nauk Historycznych UMK, oprócz wyżej wymienionych dokumentów, stanowią następujące akty prawne:

– Uchwała Nr 33 Senatu UMK z 27 lutego 2018 roku w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia i Organizacji Pracy Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (por. wyżej – [Załącznik nr 10.1.1](#)).

– Zarządzenie Nr 60 Rektora UMK z 7 kwietnia 2014 roku w sprawie procedury oceny zajęć dydaktycznych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu (z późniejszymi zmianami) (por. wyżej – [Załącznik nr 10.1.5](#)).

– Zarządzenie Nr 58 Rektora UMK z 29 kwietnia 2016 roku w sprawie procedury badania satysfakcji studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu ([Załącznik nr 10.2.1](#)).

3. Wydział Nauk Historycznych, nawiązując do działań podejmowanych na poziomie ogólnouniwersyteckim (Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia), powołał Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Funkcję Przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, w kadencji 2016–2020, pełni dr hab. Waldemar Chorążyczewski, prof. UMK. Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, integrowała działania poszczególnych jednostek prowadzących kierunki studiów. Obok systematycznych prac ewaluacyjnych, prowadzone były także inne prace, między innymi przygotowywano ankiety ewaluacyjne zajęć dydaktycznych, doskonalono kryteria weryfikacji ocen, poszukiwano sposoby aktywizacji studentów w procesie ewaluacji i rozwijania procesu kształcenia.

Na posiedzeniu Rady Wydziału Nauk Historycznych w dniu 16 września 2014 roku, zatwierdzony został „Regulamin Organizacyjny Instytutu Archeologii”, w którym znalazł się zapis (paragraf 16) dotyczący powołania w Instytucie Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia ([Załącznik nr 10.3.1](#)). W skład Komisji kierowanej przez dr. hab. Marcina Wiewiórę, prof. UMK, wchodzi profesorowie lub doktorzy habilitowani w liczbie trzech osób, po jednym reprezentancie z zakresu archeologii prahistorycznej, archeologii antycznej i archeologii historycznej, przedstawiciel Instytutu do Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz sekretarz. W posiedzeniach Komisji mają prawo uczestniczyć Dyrektor i Zastępca Dyrektora Instytutu. W sprawach zatwierdzeń i zmian tematów prac dyplomowych z pełnoprawnym głosem występują promotorzy, a z głosem doradczym także inne osoby zaproszone przez przewodniczącego Komisji. Do zadań Komisji należy, przede wszystkim, ewaluacja programów kształcenia, przygotowywanie projektów programów studiów oraz proponowanie zmian w programach studiów, ponadto opiniowanie tematów prac dyplomowych i wyrażanie zgody na ich

zmiany, opiniowanie wniosków pracowników, studentów i interesariuszy zewnętrznych, dotyczących przebiegu procesu kształcenia. Na wniosek Dyrektora lub Rady Instytutu rozpatrywane są również inne sprawy związane z dydaktyką prowadzoną w Instytucie (**Złącznik nr 10.3.1**).

4. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczną weryfikację oraz ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów uczenia się, w szczególności w zakresie zaawansowanej i pogłębionej wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności badawczej, w przyszłej aktywności zawodowej oraz praktyce społecznej na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych. Podstawą ewaluacji jest ocena dokonywana przez prowadzącego zajęcia. Sposób formułowania tej oceny został poddany standaryzacji zależnie od typu kursów z uwagi na ich specyfikę i sposób pracy na zajęciach. Plany studiów są monitorowane na podstawie ankiet ewaluacyjnych pod kątem realizacji efektów uczenia się. Jeśli treści realizowane przez dany przedmiot bądź sposób sprawdzania efektów uczenia się odbiegają od założeń przyjętych w sylabusie przedmiotowym, który powinien odpowiadać programowi studiów, przeprowadzana jest zewnętrzna ewaluacja zakresu realizacji efektów uczenia się dokonywana przez komisję powołaną przez Dziekana Wydziału Nauk Historycznych.

W Instytucie Archeologii regularnie przeprowadzane są ankiety ewaluacyjne, dotyczące poszczególnych zajęć, które studenci mogą nieobligatoryjnie i anonimowo wypełnić w systemie USOS. Zawarte w nich pytania dotyczą sposobu prowadzenia zajęć, ich zrozumiałości dla studentów, realizacji efektów uczenia, ale także poziomu kultury osobistej prowadzących oraz sposobów oceniania. Wydziałowy Koordynator ds. Jakości Kształcenia (Prodziekan dr hab. Waldemar Chorążyczewski, prof. UMK, a obecnie Prodziekan dr hab. Marlena Jabłońska, prof. UMK), analizuje dane znajdujące się we wspomnianych ankietach. Na początku każdego semestru władze Wydziału Nauk Historycznych dokonywały oceny zajęć dydaktycznych prowadzonych przez jednostkę w poprzednim roku akademickim. Raporty były prezentowane podczas zebrań członków Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz posiedzeń Rady Wydziału.

Na poziomie ogólnouczelnianym funkcjonuje strona internetowa „jakosc.umk.pl”, która jest „Internetowym biurem” Systemu Doskonałości Akademickiej na UMK umożliwiającym zgłaszanie usprawnień w funkcjonowaniu Uniwersytetu (por. Kryterium 8). Każdy pracownik, podobnie, jak student, może podzielić się swoimi sugestiami i uwagami dotyczącymi jakości funkcjonowania poszczególnych elementów działania Uczelni, dzięki karcie działań doskonalących. W celu przesłania swojej sugestii wystarczy na stronie głównej Jakości Kształcenia skorzystać z przycisku „Zgłoś teraz”. Po zalogowaniu się do serwisu za pomocą konta uniwersyteckiego zgłaszający/a zostanie przeniesiony/a do odpowiedniego formularza. Poprawne wypełnienie wszystkich pól pozwoli wysłać formularz z propozycją zmiany.

Studenci archeologii mają bezpośredni kontakt z pracownikami podczas zajęć dydaktycznych, szczególnie ważne są w tym przypadku seminaria dyplomowe, prowadzone w małych grupach, pozwalające na doskonalenie samodzielnej pracy nad problematyką badawczą pod kierunkiem opiekuna naukowego. Pracownicy Instytutu Archeologii są dostępni w czasie obowiązkowych dyżurów (dwa razy w tygodniu), ale także poza nimi. Możliwość indywidualnego kontaktu pracowników ze studentami i przybliżenia niektórych zagadnień stwarzają obowiązkowe ćwiczenia terenowe, a także liczne koła naukowe działające w Instytucie Archeologii, między innymi: Koło Eksperymentalnej Archeologii Pradziejowej, Koło Naukowe Archeologii Antycznej, Archeologiczne Koło Miłośników Średniowiecza, Koło Naukowe Studentów Ar-

cheologii, Koło Promocji Archeologii ARCHOS, Studenckie Koło Badań Podwodnych, Międzywydziałowe Studenckie Koło Bioarcheologii. Studenci archeologii biorą też udział w pracach badawczych, zarówno terenowych, jak i gabinetowych.

5. Dyrekcja Instytutu Archeologii, przy wsparciu Rady Instytutu, stara się na bieżąco modyfikować program studiów oraz zakładanych efektów uczenia się. Wprowadzane korekty wynikały wyłącznie ze względów natury merytorycznej, personalno-kadrowej (staże, wyjazdy, choroby, itp.). Odbywało się to również na wniosek prowadzących zajęcia (zmiana formy zajęć lub sposobu zaliczenia zajęć podyktowana wynikami konsultacji prowadzącego ze studentami), z powodu sytuacji demograficznej (wyniki rekrutacji bądź też brak zainteresowania pauzującym przedmiotem fakultatywnym przez co najmniej rok lub dwa), w związku ze zdecydowaną polityką władz Wydziału w zakresie redukcji nadliczbowych obciążeń dydaktycznych pracowników, w odpowiedzi na wyniki anonimowych ankiet studentów i doktorantów, przeprowadzonych po zajęciach. Brano również pod uwagę zalecenia opracowującej te wyniki w postaci dorocznych protokołów Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia ([Załącznik nr 10.5.1](#)). Modyfikacje dotyczyły wyłącznie poszczególnych kursów lub modułów kształcenia bez ingerencji w kierunkowe efekty kształcenia. Każda wyżej opisana zmiana była, zgodnie z obowiązującymi procedurami, najpierw konsultowana z Radą Instytutu, a następnie dyskutowana i głosowana na posiedzeniu Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz zatwierdzana przez Radę Wydziału Nauk Historycznych (Uchwała Nr 26 Rady Wydziału Nauk Historycznych z dnia 21 kwietnia 2015 roku w sprawie korekty w programie studiów stacjonarnych I i II stopnia na kierunku archeologia; por. [Załącznik nr 10.5.2](#); Uchwała Nr 12 Rady Wydziału Nauk Historycznych z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie korekty w programie studiów stacjonarnych I i II stopnia na kierunku archeologia; por. [Załącznik nr 10.5.3](#); Uchwała Nr 94 Rady Wydziału Nauk Historycznych z dnia 17 kwietnia 2018 roku w sprawie korekty w programie studiów stacjonarnych II stopnia na kierunku archeologia; por. [Załącznik nr 10.5.4](#)).

W związku ze zmianami zachodzącymi w szkolnictwie wyższym w Polsce, wynikającymi z wejścia w życie z dniem 1 października 2018 roku Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, decyzją Rady Instytutu Archeologii, Komisja ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia rozpoczęła prace zmierzające do przygotowania nowego, kompleksowego programu studiów, skorelowanego z nowymi efektami uczenia się, dostosowanymi do wymogów wspomnianej Ustawy.

Obsada zajęć dydaktycznych dokonywana jest na podstawie posiadanych przez prowadzących kompetencji, doświadczenia zawodowego, ze znacznym udziałem prowadzonych aktualnie lub zakończonych badań naukowych. Merytoryczny oraz metodyczny poziom zajęć i realizacja zakładanych efektów uczenia się, monitorowane są przy użyciu różnych narzędzi ewaluacji zajęć dydaktycznych, takich jak: okresowa ocena pracowników, hospitacje zajęć, ankiety ewaluacyjne poddawane dorocznej analizie przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia. Wyniki ankiet ewaluacyjnych oraz przygotowywanych na ich podstawie raportów wpływają bezpośrednio na politykę obsady zajęć i decyzje kadrowe, gdyż oceny są uwzględniane w dokumentacji przygotowywanej na potrzeby ocen okresowych pracownika. Ponadto po wprowadzeniu Zarządzenia Nr 145 Rektora UMK z dnia 2 listopada 2015 roku w sprawie hospitacji zajęć dydaktycznych w UMK w Toruniu ([por. wyżej – Załącznik nr 10.1.8](#)), komisjom oceniającym pracowników przedkładane są raporty z hospitacji zajęć przeprowadzonych w okresie podlegającym ocenie.

6. Podstawowym sposobem weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku na poszczególnych etapach kształcenia jest wewnętrzny system ewaluacji ([por. Kryterium 2](#)).

7. Wychodząc naprzeciw wymogom ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, władze UMK podjęły decyzję o objęciu od 1 stycznia 2019 roku obowiązkiem sprawdzenia antyplagiatowego każdej powstającej na uczelni pracy dyplomowej przed dopuszczeniem jej autora do egzaminu dyplomowego. Obowiązek poddania prac dyplomowych takiej kontroli zostaje nałożony na opiekuna naukowego. Kontrola antyplagiatowa prac dyplomowych odbywa się z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) za pośrednictwem Archiwum Prac Dyplomowych (APD), znajdującego się w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS).

8. W procesie zapewniania wysokiej jakości kształcenia na Wydziale Nauk Historycznych, w tym doskonalenia i realizacji programu studiów, oprócz wskazanych organów uczelni, jednostek oraz osób funkcyjnych, równie istotny i wciąż rosnący wpływ mają interesariusze wewnętrzni, zwłaszcza studenci i doktoranci, a także interesariusze zewnętrzni. Część interesariuszy, szczególnie wewnętrznych, bezpośrednio uczestniczy w procesie kształcenia (jego standaryzacji, ewaluacji, rozwijania, weryfikacji oraz doskonalenia). Inni, zwłaszcza interesariusze zewnętrzni, mogą mieć wpływ na określanie celów systemu kształcenia oraz ich realizację. W celu dostosowywania efektów uczenia się do potrzeb rynku pracy Instytut Archeologii podejmuje starania ciągłego włączania w funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia interesariuszy zewnętrznych (por. Kryterium 6), wśród których znalazły się osoby reprezentujące zarówno państwowe urzędy i muzea, jak również prywatne firmy, kierowane przez absolwentów archeologii na UMK. Ich doświadczenie i wiedza wykorzystywana jest również do konstruowania programu studiów, dostosowywanego do wymagań współczesnego rynku pracy.

Rada Interesariuszy ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w Instytucie Archeologii jest ciałem społecznym powołanym w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Pełni ona funkcje doradcze w sprawach dotyczących strategii rozwoju Instytutu, jego współpracy z instytucjami zewnętrznymi.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<p>1. Funkcjonowanie w Instytucie Archeologii UMK wewnętrznego systemu monitorowania kształcenia w formie Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Dobór członków komisji zgodny z profilem Instytutu Archeologii odbywa się według klucza merytorycznego, każdy główny kierunek badawczy (tj. archeologia prehistoryczna, archeologia historyczna i archeologia antyczna) reprezentowany jest przez jedną osobę. Elementem oceny jakości kształcenia jest corocznie przyznawana od 2009 roku Nagroda im. Romana Jakimowicza, za najlepszą pracę magisterską napisaną na kierunku archeologia oraz Nagrody Dziekana WNH na najlepszego studenta i absolwenta.</p> <p>2. Kadra badawczo-dydaktyczna zapewnia kształcenie studentów w całym zakresie chronologiczno-kulturowym archeologii, zwłaszcza archeologii prehistorycznej i archeologii historycznej, a ponadto w unikatowych specjalizacjach naukowych, takich jak archeologia podwodna, archeologia środowiskowa i konserwacja zabytków archeologicznych.</p> <p>3. Istnienie zaplecza badawczego, w formie wyjątkowej w skali kraju infrastruktury obejmującej w latach 2015–2019 między innymi Pracownię Rekonstrukcji Środowiska Przyrodniczego, Pracownię Konserwacji i Dokumentacji oraz Pracownię Traseologii; ponadto nowoczesnie wyposażony dział zbiorów z magazynem, Gabinet Zabytków o charakterze dydaktyczno-ekspozycyjnym oraz skansen umożliwiający prowadzenie zajęć z archeologii eksperymentalnej i rekonstrukcji zabytków.</p> <p>4. W ofercie Instytutu Archeologii UMK znajdują się dwustopniowe studia oraz możliwość kontynuacji kształcenia w zakresie archeologii na studiach doktoranckich, przekształconych ostatnio w szkołę doktorską.</p> <p>5. Instytut Archeologii ma bardzo dobrą pozycję w kraju i za granicą, co oddaje pośrednio parametryzacja Wydziału Nauk Historycznych z 2017 roku, w którym uzyskał on ocenę A+.</p> <p>6. Instytut Archeologii w ofercie dydaktycznej ma cykl zajęć w języku angielskim w ramach programu Erasmus+ oraz prowadzi staże dla studentów z krajów rozwijających się w ramach umowy z UNESCO.</p>	<p>1. Zmniejszenie się liczby studentów zagraża, z uwagi na brak wystarczającej liczby chętnych zawieszeniem niektórych modułów zajęć do wyboru.</p> <p>2. Spadek liczby studentów wyjeżdżających na studia w ramach programu ERASMUS+.</p> <p>3. Mniejsze zainteresowanie studentów funkcjonowaniem kół naukowych.</p> <p>3. Niekontrolowany w pełni przepływ pracowników badawczo-dydaktycznych w związku z przypisywaniem się ich do danej dyscypliny, nieuwzględniający realnych potrzeb dydaktycznych.</p> <p>4. Brak aktywności dydaktyków w korzystaniu ze Staff Mobility, w ramach programu Erasmus+. Niewątpliwie w najbliższym czasie należy zwrócić uwagę na ten element umiędzynarodowienia, który może przyczynić się do propagowania osiągnięć badawczych i dydaktycznych Instytutu i wzmocnienie jego wizerunku w uczelniach zagranicznych.</p>
	Szanse	Zagrożenia

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Czynniki zewnętrzne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istnienie rozbudowanego systemu finansowania badań archeologicznych (MKiDN, NCN, NPRH), którego beneficjentem jest wielu pracowników Instytutu Archeologii, umożliwia pozyskiwanie środków nie tylko na rozwój kierunków badawczych, ale również powiązanej z nimi dydaktyki. 2. Wsparcie Instytutu Archeologii w procesie dydaktycznym przez liczne krajowe ośrodki akademickie (m.in. w ramach Uniwersyteckiego Centrum Archeologii Średniowiecza i Nowożytności), a przede wszystkim jednostki muzealne (Muzeum w Biskupinie, Muzeum Okręgowe w Bydgoszczy, Muzeum Okręgowe w Toruniu, Muzeum im. ks. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu, Muzeum Zamek w Golubiu-Dobrzyniu; Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie). 3. Wobec zainteresowania studiowaniem archeologii w Instytucie Archeologii UMK przez obcokrajowców (Erasmus+ oraz staże UNESCO), istnieją szanse na przygotowanie i wdrożenie programu studiów na kierunku archeologia w wersji anglojęzycznej. 4. Umieźdzy narodowieniu studiów będzie sprzyjał udział Instytutu Archeologii w strukturze Polskiego Instytutu Archeologicznego w Atenach (The Polish Archaeological Institute at Athens), powołanego do życia w ostatnim roku. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stosunkowo mała liczba studentów, będąca efektem niżu demograficznego oraz stosunkowo mniejszym zainteresowaniem humanistyką. 2. Wyraźna dysproporcja pomiędzy liczbą osób przyjętych na studia a podejmujących kształcenie. 3. Ograniczenia związane z systemem bolońskim, wpływające między innymi na mniejsze zainteresowanie studentów archeologii programem Erasmus+, opóźnienia w oddawaniu prac dyplomowych, zmniejszenie liczby godzin ćwiczeń terenowych.
--	--	---

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)